

UVODNA RIJEČ

Oni ne misle na narod

Piše: Jasna A. Petrović

Stara uzrečica kako je politika vođenje javnih poslova za privatnu korist, pokazala se nedavnom odlukom kad je Vlada krajem 2022. godine usvojila nove koeficijente koji pomnoženi s novom osnovicom osiguravaju značajno povećanja plaća državnim dužnosnicima, ministrima koji se mijenjaju kao na karuselu, saborskim zastupnicima kojima je mjesečna kazna ako se uopće ne pojave na radnom mjestu tek 1.500 kuna, a najveća u državi postaje plaća šefa Ustavnog sud Miroslava Šeparovića, koja raste za čak 3.000 kuna. Milanović će profitirati 1.800 kuna, Jandroković 1.600, a Plenković 1.577 kuna.

Dok se zakoni popravljaju i mijenjaju po usporenim procedurama, pa potraje i po desetak godina da se izbriše neki glupi i štetni propis, ovdje će po hitnom postupku predsjednik države dobiti bruto plaću nešto veću od 36 tisuća kuna, a predsjednik Ustavnog suda bruto plaću od 31.282 kune. Plaće političara tako će biti u prosjeku za oko 1.000 kuna veće, a rast će i ubuduće, kad god se sindikati izbore za povećanje osnovice plaće za državne službenike. Lukavo, dečki iz paralelnog svemira, da li to znači da ćete se i učlaniti u Sindikat državnih službenika i namještenika i uredno plaćati članarinu propisanu kolektivnim ugovorom?

Točno je da se osnovica za dužnosnika nije mijenjala od 2014., no sada će se povećavati svaki put kad sindikati izbore novu povišicu pa će resorni ministri pregovarati sa sindikatima i o svojoj plaći. Nije li to mali sukob interesa?

Iako su se u Vladi uvodno pravdali da će istodobno smanjiti koeficijente te da se plaća neće povećavati, sada se vidi da Vlada nije dodatno smanjila koeficijente, već se sada oni samo umnažaju s tom većom osnovicom.

Što narod kaže na to? Nije dobro da se stvaraju paralelni svjetovi, jedan koji vrijedi za javni sektor, dužnosnike, političare i drugi koji vrijedi za ostale obične hodače na dvije noge. Nevolja s političarima je u tome što previše govore, premalo slušaju i uopće ne stišu misliti, pa se niti ne pitaju kako će na njihov egoizam reagirati radnici s minimalnim plaćama ili umirovljenici koji su za nisku mirovinu odradili po 40 godina.

Ponašaju se kao da se inflacija događa samo njima, no oni ne misle na narod čiji je, pak, komentar jasan: to nije pošteno, nije fer. Kako mogu dobiti i po 3.000 povećanu plaću, a mirovina će rasti 25 kuna mjesečno? Njima, političarima, idu i brojni dodaci, dnevnice, službeni automobili, naknade za odvojeni život od fikusa kod kuće, a siromasima će se početi zaključavati i kontejneri i kante za smeće, naplaćivati plastične vrećice, a možda i ukinuti otkup plastičnih boca. Svakome prema zaslugama. Jer, to je točno, izbori su proces koji nam garantira da se nama neće vladati bolje nego što to zaslužujemo. Zato na kraju dodajmo citat nezaboravnog Ivana Supeka: „Moramo se pomiriti s time da će političari biti pretežno osrednje inteligencije i poštenja, a natprosječne potrebe za pohlepom, slavom i novcem.

30 GODINA
SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Svim umirovljenicima i starijim osobama Sindikat umirovljenika

• Hrvatske želi sretan Božić i
Novu godinu!

NEUSPJELI EKSPERIMENT

Ugledni profesori za
ukidanje II. stupa

DRŽAVNI PRORAČUN BEZ NADE

Pravo na bijes
umirovljenika

Sve što trebate
znati o obiteljskim
mirovinama (1. dio)

JELENA LONČAR, RAVNATELJICA
CARITASA GRADA ZAGREBA

Dobrota i ljubav
umnažaju se
dijeljenjem

UKIDANJE JADRANKINIH MJERA

Zašto ministar Piletić
samo "pijuče"?

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

*Dragi umirovljenici,
u duhu zajedništva i topline želimo
vama i vašim obiteljima miran i
blagoslovljen Božić te sretnu novu
godinu ispunjenu obiljem zdravlja i
radosti.*

*Ravnatelj Ivan Serdar i
poslovodstvo HZMO-a*

hzmo HRVATSKI ZAVOD ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE

**Svim umirovljenicima
s područja Virovitičko-podravске
županije
želim miran i blagoslovljen Božić
te uz puno zdravlja
sretnu i uspješnu novu
2023. godinu**

**Vaš župan
Igor Andrović**

Thalasso-ck
CRIKVENICA

Specijalna bolnica
za medicinsku
rehabilitaciju
Primorsko-goranske
županije

Dragi umirovljenici,
zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju i
radujemo se nastavku uspješne suradnje. U 2023.
godini pripremili smo zdravstvene programe
prilagođene potrebama starijih osoba uz
**povoljne cijene i popuste za članove Sindikata
umirovljenika Hrvatske.**

- fizikalna medicina i rehabilitacija
- rehabilitacija dišnih organa
- rehabilitacija nakon preboljelog COVID-a
- hotelski smještaj u sobama
i apartmanima uz samo more
- bazen s morskom vodom 32°C

*Svim umirovljenicima i starijim osobama od srca
želimo sretan i blagoslovljen Božić
uz obilje zdravlja i sreće u Novoj 2023. godini!*

INFORMACIJE

info@thalasso-ck.hr | www.thalasso-ck.hr | t. +385 51 407 636 | +385 51 407 616

ČESTIT BOŽIĆ I
SRETNA NOVA
GODINA!

Sve najbolje u 2023.
godini žele vam
uposlenici Banje
Vrućice!
Još uvijek smo tu za
vas!

 **BANIA
VRUĆICA**
Zdravstveno turistički centar a.d.

Prihvaćen amandman SUH-a

Pod motom „Za Hrvatsku zadovoljnih radnika“ u Tuheljskim Toplicama 1. i 2. prosinca 2022. održan je 9. kongres Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, najveće hrvatske sindikalne središnjice. Svečanosti otvorenja u četvrtak navečer, uz 106 delegata iz svih krajeva Hrvatske, prisustvovali su čelnici sindikalnih središnjica iz svih država regije, kao i iz međunarodnih sindikalnih asocijacija. SSSH je međunarodno najaktivnija i najpoznatija sindikalna organizacija u ovom dijelu Europe, a sve sudionike Kongresa pozdravili su predstavnici Međunarodne konfederacije sindikata (ITUC) i Europske konfederacije sindikata (ETUC).

U uvodnoj riječi predsjednik SSSH, Mladen Novosel, naglasio je kako je Hrvatska gotovo preko noći postala zemlja u kojoj dramatično nedostaje radnika i da je ovo vrijeme u kojem se radnici trebaju osvijestiti te da im sindikati moraju pomoći da se bolje organiziraju. SSSH je u prošlom mandatu, s ostalim sindikalnim središnjicama, obranio pravo odlaska u mirovinu sa 65 godina i intenzivno radio na novom nacrtu Zakona o radu. Novosel

je dobio povjerenje za još jedan predsjednički mandat te su izabrana i nova tijela odlučivanja.

Iznimno važna i poticajna bila je rasprava na konferenciji „Klima i rad: prilagodbe radnih mjesta i radnika na klimatsku krizu“ koju je SSSH organizirao u suradnji s Friedrich-Ebert-Stiftung Zagreb što je bio uvod u Deveti kongres SSSH.

Delegatkinja Sindikata umirovljenika Hrvatske Vesna Bečić je na Kongresu izložila amandman SUH-a na Program SSSH, koji je jednoglasno prihvaćen. Sindikat umirovljenika Hrvatske pozdravio je prijedlog programa SSSH-a, a osobito dio koji se odnosi na umirovljene radnike, a naročito jer je SSSH javno deklarirao svoj stav o obveznom drugom mirovinskom stupu, a što SUH zagovara već desetljeće, tj. za ukidanje obvezne kapitalizirane štednje. SUH je podsjetio da je krajem devedesetih godina, kad je od strane Svjetske banke nametnut obvezni drugi stup, Češka i Slovenija odbile takav model, a u međuvremenu su ga ukinule Poljska, Mađarska, Slovačka, Estonija, Rumunjska itd., te se u svim tim zemljama odusta-

lo o privatizacije javnog mirovinskog sustava. SUH je izrazio nadu da će se SSSH i javno zalagati za ukidanje drugog stupa i zadržavanje dobrovoljne mirovinske štednje.

Također je usvojen i sljedeći amandman: „Zbog toga što se tek u mirovini može realno prepoznati vrijednost cjeloživotnog rada, podsjećamo da je ona bitno podcijenjena, kao i rad u cjelini, jer je relativna vrijednost mirovine najniža u Europskoj uniji i iznosi od 35 do 37 posto prosječne plaće, što znači da umirovljeni radnik u odnosu na aktivnog radnika „vrijedi“ malo više od trećine. Podsjećamo i da je svaki treći umirovljenik u zoni rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, a više od polovice žena u samačkim domaćinstvima. Uz već navedene mjere za sprječavanje siromaštva i za rast mirovina, zaustavljanje ubrzanog siromašenja umirovljenih radnika moguće je prije uvođenjem novog modela usklađivanja mirovina i to u stopostotnom iznosu povoljnijeg indeksa rasta cijena ili plaća u prethodnom polugodištu, a kao što zagovaraju umirovljeničke udruge.“

DOPUNSKO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

2.814 kuna cenzus za samce!

Sukladno Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, u koji je SUH uspio ugraditi automatsku indeksaciju cenzusa, HZZO svake godine provodi usklađenje prihodovnog cenzusa s promjenama prosječnog indeksa potrošačkih cijena i promjenama prosječne bruto plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Tako je 30. studenoga 2022. godine donesena Odluka o usklađivanju prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2023. godini te će pravo na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna od 1. siječnja 2023. godine moći ostvariti osigurane osobe HZZO-a, ako im ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od 2.251,71 kunu/298,85 eura, te osigurane osobe – samci, ako im prihod u prethodnoj kalendarskoj godini nije veći od 2.814,64 kune/373,57 eura. U pogoršanim uvjetima umirovljeničkog standarda, to će itekako biti dobra vijest za starije osobe.

RAVNOPRAVNOST U MIROVINAMA

Predstavnik SUH-a na Equinetovom seminaru

U okviru Europske mreže tijela za jednakost (Equinet), u Briselu je održan dvodnevni (29.-30. studenog 2022.) stručni seminar na temu transparentnosti plaća na kojem je sudjelovao i glavni tajnik SUH-a Igor Knežević. Seminar je organiziran u svrhu razmjene iskustava i usavršavanja predstavnika/ca tijela za jednakost usret očekivane EU Direktive o transparentnosti plaća koja je usmjerena na suzbijanje rodnog jaza u plaćama, a u okviru seminara organiziran je i poseban panel posvećen predstavljanju rezultata hvaljenog EU projekta Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova „Equal rights-equal pay-equal pensions“, a u kojem je kao partner sudjelovao i SUH.

Knežević je, kao jedini predstavnik sindikata na seminaru, održao predavanje u kojem je pričao o aspektima rodnog jaza u mirovinama i mjerama koje se moraju donijeti kako bi se smanjila razlika u mirovinama između muškaraca i žena, a predstavio je ulogu SUH-a u tom projektu, kao i razloge dobre suradnje SUH-a s Uredom Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, što je izazvalo velik interes, jer u ostalim EU zemljama takva suradnja je slaba ili nepostojeća.

Pravo na bijes umirovljenika

Na sjednici Vlade RH održanoj 14. studenog 2022. raspravljalo se o prijedlogu Državnog proračuna za 2023. godinu, te je premijer Andrej Plenković istaknuo da su tri osnovna cilja novog proračuna, ublažiti posljedice krize, očuvati gospodarski rast i razvoj te očuvati socijalnu sigurnost. Što se tiče ovog posljednjeg, Plenković je kazao da to podrazumijeva nastavak rasta mirovina i nastavak rasta plaća. I doista, prema prijedlogu proračuna za sljedeću godinu kojeg smo pročešljali, predviđeno je da rashodi za mirovine i mirovinska primanja rastu za 512,7 milijuna eura više nego u 2022. godini, što preračunato u još aktualnu valutu iznosi 3,8 milijardi kuna povećanja. HZMO-ov tekući plan za isplatu mirovinu u 2022. godini iznosi 45,3 milijarde kuna, što znači da će se u sljedećoj godini za isplatu mirovina izdvojiti preko 49 milijardi kuna.

Pogledaju li se prethodne dvije godine, proračun za 2021. imao je povećanje izdataka za mirovine za 870,3 milijuna kuna, a godinu nakon toga proračun za 2022. je imao povećanje izdataka za mirovine u iznosu od 900,5 milijuna kuna. Zaključak je kako je Vlada RH za 2023. godinu doista odlučila, puno više nego što je bilo uobičajeno prethodnih godina, povećati izdatke za umirovljenike.

EU injekcija

Na toliko povećanje rashoda za mirovine najveći utjecaj je imao novi model obiteljske mirovine koji kreće od 1. siječnja 2023. godine, kojim će se sve obiteljske mirovine povećati za 10 posto, ali i po prvi put omogućiti da osoba zadrži mirovinu i dobije dio partnerove. Dakako, utjecat će i inflacija, koja će u sljedećoj godini po projekcijama biti malo ispod šest posto. Također, povećat će se i najniže mirovine za 3 posto, kao i uvesti veća bonifikacija za one koji ne odu u starosnu mirovinu čim napune 65 godina. Sve su to mjere za koje treba pohvaliti Vladu i za koje su dijelom zaslužne i umirovljeničke udruge koje su i predlagale te mjere, iako nisu sve usvojene ili barem ne na način koji su udruge željele, poput mogućnosti da se uz zadržavanje vlastite uzme i do 50 posto mirovine preminulog partnera.

Svakako Vladi je u jednom takvom „odrešenju kесе“ pomogla i financijska injekcija Europske unije, jer će se u hrvatski proračun sljedeće godine sliti oko 5 milijardi eura od pomoći EU, a što je 32,8 posto više nego ove godine, odnosno 1,2 milijardi eura više. Ukupni prihodi državnog proračuna trebali bi biti veći

za 2 milijarde eura u sljedećoj godini, a od doprinosa za mirovinsko osiguranje država će uprihoditi oko 300 milijuna eura više nego u 2022. godini, odnosno ukupno 4 milijarde eura ili 30 milijardi kuna. Iako će se izdvajanja za mirovine doista uvelike povećati, Vlada će, realno gledajući, tek poboljšati standard obiteljskih umirovljenika, svi ostali umirovljenici i dalje imaju pravo biti potpuno nezadovoljni s iznosima svojih mirovina.

Dodatke prebacite u mirovine!

Naime, troškovi života i dalje sve više rastu, a formula usklađivanja mirovina i dalje ne prati u cijelosti rast troškova (ili plaća), pa su tako naši umirovljenici siromašniji nego prije godinu dana, unatoč oporavku gospodarstva od korona krize i samohvali kako smo imali rekordnu turističku sezonu. Ništa bolja situacija, a zapravo i gora će biti u 2023. godini, kad se predviđa realni rast BDP-a od tek 0,7 posto, što znači novo stezanje remena i gotovo nikakav realan rast mirovina. Zbog toga umirovljeničke udruge i dalje zahtijevaju rast svih mirovina za 10 posto duga zbog pogrešnog izračuna prve vrijednosti AVN još od 1999. godine, ali i hitnu promjenu formule usklađivanja mirovina.

Ono što se posljednjih dana od Vlade moglo čuti je da će se i u sljedećoj godini osigurati jednokratni dodaci na mirovine, kojih je u 2022. godini isplaćivala čak u tri navrata. Postavlja se retoričko pitanje zbog čega Vlada ne bi umjesto tih dodataka novac upotrijebila da svima uveća iznose mirovina, kako to traže Sindikat i Matica? Ah da, ljepše zvuči kad nekome tko ima mirovinu od 1.200 kuna isplatiš u tri navrata 1.200 kuna dodatka, nego da mu s tih 3.600 kuna poviši mirovinu, koju kad podijeliš na 12 mjeseci

ispadne da je uvećana samo 300 kuna. Ili onome koji ima mirovinu 4.000 kuna isplatiš tri puta po 400 kuna, jer kad bi podijelio na cijelu godinu mirovina bi mu rasla samo 100 kuna.

A i ne daj Bože da se dogodi kakav poremećaj u ekonomiji, pa shvatiš da si siromahu omogućio porast njegove bijedne mirovine, i sada nemaš novca da isplatiš vojsku partijskih uhljeba, ne samo svoje stranke, razgranatih od javnih tvrtki, do seoskog načelnika općine kojem je jedina svrha postojanja radnog mjesta da mu se isplaćuje plaća.

Ušteda na smrtnosti

Dok god imamo glomazni sustav izmišljenih radnih mjesta u javnoj upravi i poduzećima, dok god imamo slučajevne pronevjere novca u tvrtkama poput INA-e gdje je nestalo milijardu kuna, kad znamo da je Hrvatska najgora u EU u udjelu prosječne mirovine u prosječnoj plaći od samo 37 posto, tada s pravom imamo pravo tražiti povećanje mirovina, jer je novac iz državnog proračuna nepravilno i nepravedno raspoređen. Da ne spominjemo i lažne invalide, lažne branitelje i slične, i potrebu za revizijom svih mirovina, a naročito onih po posebnim propisima.

Tu je i tzv. višak smrtnosti tijekom pandemije koronavirusa u odnosu na petogodišnji prosjek od gotovo 19 i pol tisuća osoba, od čega su većina umrlih umirovljenici, što znači da je država i tu uštedjela popriličan iznos. Hrvatska kao da je tek na početku svog postojanja, jer svima su nam potrebne reforme, i starima i mladima. I reforma zdravstva, i školstva, i reforma rada i mirovinskog sustava, i reforma shvaćanja da je normalno kad si u Hrvatskoj umirovljenik da si u većini slučajeva na granici siromaštva.

Igor Knežević

Dobrota i ljubav umnažaju se dijeljenjem

Rođena je 1976. godine u Imotskom. Članica je Družbe Školskih sestara franjevki. Na Pravnom fakultetu u Zagrebu pri Studijskom centru socijalnog rada u Zagrebu diplomirala je 2003. godine, a godinu dana kasnije i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

➤ *Na čelu ste zagrebačkog Caritasa od 2008. godine. Tijekom godina sigurno ste se susreli s raznim problemima u pružanju pomoći najpotrebitijima. Koji od tih problema su uspješno riješeni, a koji i dan danas su i dalje uteg u pružanju pomoći? Na koji način se financirate i imate li dovoljno sredstava za sve potrebite? Kad je zapravo „rođen“ Caritas, te da li je ta dimenzija djelovanja crkve ojačala nakon promoviranja socijalnog nauka Katoličke crkve?*

Teška socijalna situacija radnika krajem 19. stoljeća dovela je do većeg uključivanja Crkve na socijalno područje. Papa Leon XIII. 1891. godine izdaje prvu socijalnu encikliku Rerum novarum, a ubrzo nakon nje počinju se osnivati Caritasi diljem Europe. Socijalne enciklike nakon toga doprinose definiranju načela socijalnog nauka Crkve, ali i uspostavi i razvoju većeg angažmana Crkve na karitativnom i socijalnom području u smislu organiziranog oblika pružanja pomoći. Caritas danas djeluje u više od 200 zemalja u svijetu.

Caritas Zagrebačke nadbiskupije službeno je osnovan 20. listopada 1933. godine. Tom činu prethodio je dugotrajan karitativni rad i nastojanja raznih katoličkih karitativnih udruženja te posebno karitativni žar zagrebačkih gradskih župnika. Poticanju duha djelotvorne ljubavi svekoliko je pridonio i zagrebački nadbiskup mons. Antun Bauer koji je okružnicom iz 1931. godine, ali i na druge načine, poticao svećenstvo na osnivanje karitativnih organizacija. Cilj osnivanja Caritasa Zagrebačke nadbiskupije bio je povezivanje svih do tada postojećih karitativnih inicijativa i nastojanja u jednu krovnu organizaciju koja će koordinirati i organizirati karitativni rad na području Zagrebačke nadbiskupije.

Državne i privatne donacije

Caritasovi zaposlenici i volonteri svakodnevno se suočavaju s različitim izazovima i potrebama na koja nastojimo odgovoriti konkretnom pomoći. Pored naših redovitih aktivnosti, uvijek se događaju i nepredviđene situacije, elementarne nepogode i katastrofe. Veliku pomoć i doprinos pružili smo stradalima od poplava 2014. godine, pogođenima potresima u Zagrebu i Sisku 2022. godine kao i za vrijeme uvođenja lockdowna tijekom epidemije korona virusa. Trenutno smo angažirani u pružanju pomoći raseljenim osobama iz Ukrajine.

Caritas Zagrebačke nadbiskupije ima kombinirani sustav financiranja. Za pružanje socijalnih usluga dio sredstava dobivamo od resornog ministarstva. Ostale aktivnosti provodimo zahvaljujući pomoći – Zagrebačke nadbiskupije, prijavom projekata i programa na javnim natječajima te donacijama pravnih i fizičkih osoba.

➤ *Svjedoci smo velikih poskupljenja hrane i režija, a plaće i mirovine nedovoljno ili uopće ne prate taj rast cijena. Kakav je uopće trend posljednjih 15 godina, odnosno da li se broj korisnika Caritasovih usluga konstantno povećava ili stagnira? Kakva je situacija sa osobama starije životne dobi po tom pitanju?*

Broj tražitelja pomoći posljednjih godina konstantno je

u porastu. Godišnji porast korisnika kreće se oko 10 – 15 posto. U tom povećanju broja korisnika su naravno i osobe starije životne dobi. Starije osobe osobito su pogođene poskupljenjima te uz niske mirovine jedva uspijevaju pokriti osnovne potrebe.

Caritas kao oblik služenja

➤ *Caritas je uvijek tu da pruži pomoć, da osigura smještaj ili osigura obrok nezbrinutima, beskućnicima, mladima, starijim osobama. Caritas djeluje kao hitna pomoć koja rješava one najgore slučajeve, i to bez puno birokracije i papira. S druge strane postavlja se pitanje koja je odgovornost države, smatrate li da se država mora više uključiti u rješavanje problema siromaštva, kako bi se smanjio broj potrebitih koje Caritas na kraju prigrli?*

Caritas je Crkvena organizacija i svoje poslanje crpi iz vjere, evanđelja i crkvenih dokumenata. Mi ne želimo niti možemo vršiti zadaće koje spadaju na državne institucije. Nastojimo djelovati tamo gdje vidimo da pomoć i podrška institucija nije dovoljna ili učinkovita. Svi kao pojedinci i kao društvo, a posebno državne institucije, možemo i trebamo više činiti u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Kao što piše papa Franjo u ovogodišnjoj poruci povodom šestog Svjetskog dana siromaha: „Nitko ne bi smio reći da se ne može približiti siromasima jer mu to ne dopuštaju obaveze koje uvjetuju njegov način života“ (...) „nitko se ne smije držati izuzetom od brige za siromašne i za socijalnu pravdu“.

➤ *Prvu Caritas organizaciju je osnovao Lorenz Worthmann 9. studenog 1897. u Njemačkoj, a Zagrebački Caritas djeluje od 1933. Koliko se odmaklo od tih početaka?*

Karitativni rad ili diakonia prisutna je od samih početaka Katoličke Crkve. Sjetimo se samo izbora prvih đakona i povjerene im službe pomaganja udovica i siromaha. Uz navještaj Božje riječi i slavljenje sakramenata caritas-dijakonija jedan je od tri nosiva stupa Crkve. Kardinal Bozanić često ponavlja da „nema Crkve bez Caritasa“ jer je to njezin način djelovanja, njezin način življenja. Odmak od 19 stoljeća, kada su osnivani prvi caritasi, najviše se očituje u organiziranosti karitativnog rada. Na tu organiziranost poziva i papa Franjo u enciklici *Bog je ljubav* kada piše „da ljubav kao služenje drugima mora biti organizirana kako bi u stvarnosti konkretno predstavljala oblik služenja“.

Previše papirologije

➤ *Kako ocjenjujete najnoviju reformu sustava socijalne skrbi i opću centralizaciju? Da li će to poboljšati ili pogoršati vašu suradnju, ali i funkcioniranje sustava koji bi trebao počivati na bliskosti s onima koji kopaju po kantama za smeće ili jedu u javnim kuhinjama?*

Nisam previše optimistična glede reforme sustava socijalne skrbi. O tome su svoje stavove iznijele i strukovne komore i udruge socijalnih radnika čija mišljenja i prijedlozi nisu baš uvažavani. Bojim se da se reformom umjesto decentralizacije uvodi još veća centralizacija. Određene skupine korisnika i nadalje neće biti obuhvaćene socijalnim uslugama koje su im potrebne jer ih reforma niti ne nudi.

Socijalne naknade korisnicima su neprimjereno niske. Inače u cijelom sustavu je previše administracije tako da se

u praksi događa da socijalni radnik više vremena izdvaja na papirologiju, obrasce, formulare i izvješća nego na individualni psihosocijalni rad s korisnikom.

⇨ *Podaci Državnog zavoda za statistiku govore o rekordnim stopama siromaštva starijih osoba. Najugroženija populacija su osobe starije od 65 godina koje žive u samačkim domaćinstvima, što su uglavnom starije žene, te stopa rizika siromaštva za tu populaciju iznosi čak 55,3 posto. Da li i Caritas u svom radu prepoznaje da je siromaštvo u starijoj dobi više ženskoga spola?*

Svjesni smo činjenice da je svaka treća osoba u riziku od siromaštva u Hrvatskoj starija od 65 godina. Točno, među njima su u najvećoj opasnosti jednočlana kućanstva, osobito ona koja čine žene. Uz siromaštvo, loše zdravstveno stanje starijih i stalna briga oko svakodnevnih obaveza onemogućuju im dostojanstvenu starost. U tom smislu naš Caritas nastoji izići ususret upravo takvim osobama kroz uslugu pomoći u kući koju pružamo već dvadeset godina.

Tijekom prošle i početkom ove godine bili smo partner u projektu Grada Zagreba „Socijalno se uključi i zaposli – SUZI“ u sklopu kojega smo zaposlili deset dugotrajno nezaposlenih žena, omogućili im dodatno osposobljavanje, a one su za vrijeme trajanja projekta pružale usluge pomoći u kući za 50 osoba starije životne dobi. Nadamo se da će projektu biti odobrena sredstva i dalje jer je potreba za ovom vrstom pomoći izuzetno velika.

Prijedlozi na stolu

⇨ *Zbog sve većeg siromaštva starijih osoba Sindikat umirovljenika Hrvatske u svom djelovanju, između ostalog, od Vlade traži hitno povećanje mirovina i promjenu formule usklađivanja mirovina, kako bi se poboljšao standard osoba starije životne dobi. I sama ste diplomirana socijalna radnica, pa nas zanima imate li prijedloge kako bi se službenim politikama moglo smanjiti siromaštvo starije populacije?*

Na nedavno održanom okruglom stolu pod nazivom „Socijalne usluge u borbi protiv siromaštva“ predstavili smo prijedloge Caritasa za poboljšanje socijalnih usluga. Između ostalog, u svom prijedlogu ukazali smo na potrebu povećanja iznosa dječjeg doplatka te proširenje obuhvata tog prava na svako dijete, potrebu socijalnog stanovanja uz povoljan

najam za jednoroditeljske obitelji, povećanje cenzusa za ostvarivanje različitih prava za osobe starije životne dobi.

Zalažemo se i za povećanje kapaciteta domova za starije i nemoćne te kapaciteta za pružanje palijativne skrbi, potrebu osiguranja smještajnih kapaciteta i stručne podrške za smještaj beskućnika s psihičkim poteškoćama, potrebu odbacivanja predrasuda o brojnim obiteljima kao teretu društva i zajednice i konačno donošenje jasne strategije usmjerene na konkretne pronatalitetne mjere i aktivnosti.

Podrška dostavi mirovina poštom

⇨ *Na inzistiranje upravo našeg SUH-a kroz višegodišnju borbu u Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe uvedena je nacionalna naknada, no vrlo je malo korisnika, jedva četvrtina od očekivanog broja. Mi smatramo da je to tako zbog toga što se zakonom pogoduje bankama, jer je jedan od uvjeta za stjecanje te naknade posjedovanje bankovnog računa. Također, takva se naknada, kao niti mirovina, ne može dostavljati putem pošte, dok ugroženi stari žive često u izoliranim područjima, gdje nema ni prijevoza, niti bankomata. Mi se borimo da se taj uvjet ukine, te da se i mirovine ponovno mogu dobivati putem pošte. Što o tome mislite?*

Slažemo se s Vašim prijedlogom. Zbog starosti, bolesti ili izoliranosti mnogim starijim osobama nije moguće doći do poslovnica banaka i bankomata i tako podići svoju mirovinu ili druga primanja. Dostava sredstava putem pošte na kućnom pragu bila je puno bolja praksa.

Prijevare najranjivijih

⇨ *Hrvatska je poznata po tome da ima čak 89 posto starijih osoba od 65 godina koje žive u vlastitom stanu ili kući. To im pomaže da osjećaju kakvu takvu sigurnost da neće završiti na cesti. Ipak, sve je više ovrha, sve je više pohlepnih lešinara koji kroz ugovore o dosmrtnom ili doživotnom uzdržavanju otimaju vlasništvo starima. SUH se zalaže za ukidanje dosmrtnog uzdržavanja te reformu doživotnog uzdržavanja. Podržavate li takvu inicijativu?*

Nažalost, uvijek će biti pojedinaca koji će pokušati prevartiti nekoga. Tu su posebno ranjive starije osobe. Kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju treba biti posebno oprezan jer se prijenos događa za života primatelja (danom sklapanja ugovora ili u drugom roku oko kojeg su se stranke sporazumjele), dok je kod ugovora o doživotnom uzdržavanju prijenos odgođen do trenutka smrti primatelja. Stoga je potrebno starije osobe educirati i ukazivati im na opasnosti koje mogu nastati u slučaju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju ukoliko davatelj uzdržavanja ne ispunjava ugovorom prihvaćene obveze.

⇨ *Božićno vrijeme postalo je sinonim za darivanje najbližih, no božićni konzumerizam i pretjerivanje u obilju darova, hrane i pića postao je svakodnevnica većine građana. S druge strane imamo i one koji si ne mogu osigurati ni osnovne životne potrebe. Mnoge starije osobe kopaju po kontejnerima kako bi si osigurali dodatni prihod zbog mizerne mirovine. Koja je vaša poruka ovoj konzumerističkoj većini uoči Božića? Kako takvi mogu pomoći svom starom susjedu ili susjedi, ili nekom korisniku Caritasa?*

Radost Božića ćemo najiskrenije osjetiti ukoliko svoje vrijeme, talente ili dobra podijelimo s drugim – posebno s onim tko je u potrebi. Jedino se dobrota i ljubav umnažaju dijeljenjem.

**Jasna A. Petrović
Igor Knežević**

Ugledni profesori za ukidanje II. stupa

Izjava povodom rasprave o II. mirovinskom stupu u emisiji Otvoreno HTV-a od 28. studenog 2022. urednice i voditeljice Zrinke Grancarić.

Tema neuspjeha privatizacije javnog mirovinskog sustava po modelu Svjetske banke dugo je vremena "skrivena" od očiju hrvatske javnosti. Hrvatski mediji uvelike ovise o oglašavanju financijskog kapitala, a u čijem su vlasništvu i obvezni mirovinski fondovi, pa oni nisu niti prenijeli vijesti kako su slične reforme provedene u drugim postsocijalističkim zemljama (Poljska, Slovačka, Mađarska, Estonija i ostale) ukinute ili su bitno redefinirale privatizaciju javnog mirovinskog sustava. Drugi stup nije niti izdaleka

ostvario postavljene ciljeve. Tako Hrvatska ostaje još kao jedina članica EU s II. stupom i štoviše dio moćnih dionika koje podupire strani kapital zagovara povećanje izdavanja u drugi stup.

Međutim, učinci nove krize poražavajući su za obvezne mirovinske fondove, a o tome su nedavno opsežno pisali Večernji i Jutarnji list koji su se oteli kontroli oglašivača. Ova se tema još uvijek ne može probiti u hrvatskim „javnim“ medijima HRT-a. Tako je pokazala i rečena emisija u koju su pozvani samo sudionici koji bezrezervno podržavaju II. stup. U emisiji je izrečeno više lažnih informacija i stavova o prevažnom pitanju mirovinskog sustava.

Rezultati istraživanja nas koji potpisujemo ovu izjavu govore da su gubitci OMF-a u tekućoj godini nominalno oko 8 milijardi kuna, s tim da nije zarađeno još očekivanih oko 6 milijardi pa gubitak procjenjujemo na oko 14 milijardi kuna. K tome, procjenjujemo da je inflacija od oko 13% dobadano obezvrijedila vrijednost imovine OMF-ova za dodatnih oko 16 milijardi, pa je ukupni gubitak

oko 30 milijardi kuna realno u odnosu na ono što je „obećano“ članovima OMF-ova. Od takvog gubitka nemoguće se oporaviti u dogledno vrijeme te vodi daljnjem samourušavanju mirovinske reforme. Krajnji je čas da se reforma planski zaustavi i ne prepusti kaosu.

Sve manji će broj umirovljenika odlaziti u mirovinu i s mirovinom iz II. stupa. Mirovinska osiguravajuća društva- MOD, koja isplaćuju mirovine iz II. stupa, moraju isplatu istih uskladiti s rastom inflacije. MOD-ovi se nalaze pod prijetnjom nemogućnosti isplate mirovina pa nam je tako izgledan propast ovog sustava kao ranije u Argentini.

Uz državne institucije kao što je HANFA, Hrvatska televizija očito još uvijek brani interese stranog kapitala, što je protiv interesa Hrvatske i njezinih građana. Mediji, među kojima bi trebali prednjačiti oni javni, trebali bi zagovarati i prakticirati javni dijalog o ovom prevažnom problemu, a kako bi se doprinijelo uspostavi, koliko toliko, održivog mirovinskog sustava u Hrvatskoj.

Živimo u okolnostima globalne neizvjesnosti čiji

će makroekonomski šokovi produbiti probleme u društvu, a to će imati pogubno učinke na mirovinski sustav i na životni standard građana.

Hrvatska nije nikada imala, niti nakon uvođenje II. stupa, stekla nužne ekonomske uvjete koji bi mogli rezultirati pozitivnim efektima. Zbog II. stupa povećao se deficit prvog stupa, proračunski deficit, javni dug i Hrvatska je ušla u prekomjerni deficit i makroekonomske neravnoteže sa svim negativnim posljedicama.

Pozivamo Vladu da po uzoru na ranije spomenute postsocijalističke zemlje spasi privatizirani mirovinski sustav, ujedno spasi javne financije, spasi gospodarstvo koje nosi teret štete koju nanosi mirovinska reforma, spasi građane koji su postali trajno dodatno porezno opterećeni da bi se financirao „tranzicijski“, a zapravo trajni trošak mirovinske reforme, da time doprinese prevladavanju krize u koju sve dublje tonemo te stvori pretpostavke bržeg ekonomskog razvoja Hrvatske.

Zagreb, 30. studenog 2022.

Prof. emeritus Ljubo Jurčić

Prof. dr. sc. Drago Jakovčević

Prof. dr. sc. Gojko Bežovan

Prof. dr. sc. Ivan Lovrinović

Prof. emeritus Željko Garača

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Sve što trebate znati o obiteljskim mirovinama (1. dio)

Umirovljeničke udruge dugi niz godina borile su se da se u hrvatski mirovinski sustav uvede mogućnost dobivanja dijela mirovine pokojnog partnera ili partnerice kao u nekim europskim zemljama, a od 1. siječnja 2023. izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju to će konačno biti moguće. Ne doduše prema modelu kojeg su predlagali umirovljeničke udruge i koji je bio puno socijalno osjetljiviji, a prema kojem bi se dobilo i do 50 posto mirovine preminulog, ovisno o zbroju dviju mirovina. Ali bilo kakav pomak treba pozdraviti.

Od Nove godine sve kategorije korisnika obiteljske mirovine dobit će uvećanje za 10 posto, pa će primjerice jedna korisnica koja je dobivala 70 posto mirovine preminulog partnera, sada dobiti 77 posto, i te osobe ne moraju podnositi nikakav zahtjev HZMO-u, već će im se povećanja obračunati automatski.

Jedan ili dva zahtjeva

No, u slučaju da je osoba ostvarila ili ima pravo na osobnu mirovinu, a odlučila se na povoljniju obiteljsku mirovinu, sada će ako joj je isplativije, moći zatražiti svoju osobnu mirovinu te da joj se isplati 27 posto iznosa obiteljske mirovine koju je primala. Isto tako, osobe koje primaju osobnu mirovinu, a ostvarile su ili imaju pravo na obiteljsku, također će moći dobiti 27 posto od obiteljske mirovine.

Važno je znati i da će neki korisnici morati ispuniti jedan, a neki dva zahtjeva za ostvarivanje tih prava. Tako će korisnici kojima su već ranije priznata prava i na osobnu i na obiteljsku mirovinu trebati podnijeti samo jedan zahtjev, onaj za isplatu dijela obiteljske mirovine, te će ga moći podnijeti nakon 1. siječnja 2023. godine.

Korisnici kojima je priznato pravo na osobnu mirovinu, ali ne i na obiteljsku, morat će podnijeti dva zahtjeva. Prvi je zahtjev za priznanje prava na obiteljsku mirovinu i njega mogu podnijeti odmah, a drugi je za isplatu dijela obiteljske mirovine, i njega mogu podnijeti nakon 1. siječnja. Isti slučaj je i za korisnike kojima je priznato pravo na obiteljsku mirovinu, a nije i na osobnu mirovinu, pa oni moraju podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu mirovinu te za isplatu dijela obiteljske mirovine.

Pazite na rokove!

Važno je znati i da osobe koje su dobile rješenja, odnosno ostvarile pravo i na obiteljsku i na osobnu mirovinu, bez obzira koju su od tih mirovina do tada koristile, za isplatu dijela obiteljske mirovine zahtjev mogu podnijeti i 31. prosinca 2023. te će im se isplatiti zaostaci za svih 12 mjeseci, no oni korisnici koji su ostvarili pravo samo na obiteljsku ili samo na osobnu mirovinu, nakon priznavanja drugog prava moraju paziti da zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine podnesu najkasnije do 30. lipnja 2023. godine, u suprotnom - ako bi primjerice zahtjev podnijeli tek u kolovozu, isplatili bi im se zaostaci za samo prethodnih šest mjeseci, a bili bi zakinuti za dva mjeseca.

Također, ako netko pravo na osobnu mirovinu stekne npr. u ožujku 2023. godine, a zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine zatraži u travnju, dobit će zaostatak od trenutka odlaska u mirovinu u ožujku.

Sredinom prosinca tiskanica zahtjeva za isplatu dijela obiteljske mirovine još nije bila izrađena ni dostupna, ali će do kraja godine biti dostupna u uredima HZMO, web stranici www.mirovinsko.hr, te u Narodnim novinama.

Uvjeti i limiti

Da bi netko uopće ostvario pravo za korištenje dijela obiteljske mirovine mora imati navršenih 65 godina života, a po-

stavljen je i limit od 80 aktualnih vrijednosti mirovine (AVM trenutno iznosi 77,65 kuna i usklađuje se dvaput godišnje), koji trenutno iznosi 6.212 kuna. Primjerice, ako osoba ima 5.000 kuna osobne mirovine, a 27 posto od obiteljske mirovine iznosi 1.500 kuna, neće mu se isplatiti 6.500 kuna, već maksimalno 6.212 kuna. Postavljena je i donja granica, pa se tako najniži iznos dijela obiteljske mirovine određuje u visini tri aktualne vrijednosti mirovine odnosno 232,95 kuna s tim da on ne može iznositi više od 50 posto pripadajuće obiteljske mirovine.

Znači, ako obiteljska mirovina iznosi npr. 500 kuna (što je moguće ako je npr. riječ o razmjernom dijelu obiteljske mirovine ostvarene prema međunarodnom ugovoru), tada bi 27 posto od 500 kuna iznosilo 135 kuna mjesečno, no, s obzirom na minimalan iznos od 232,95 kuna, dio obiteljske mirovine u ovom primjeru neće se odrediti u visini od 135 kuna, nego u visini od 232,95 kuna mjesečno (što ne prelazi 50 posto pripadajuće obiteljske mirovine – 50 posto od 500 kuna = 250 kuna). Važno je znati i da pravo na dio obiteljske mirovine će imati i umirovljenici zaposleni do četiri sata dnevno, ali ne i oni koji rade puno radno vrijeme.

Primjer Marice

Na izmišljenom primjeru 80-godišnje Marice ćemo pojašniti još neke bitne stvari. Ako Marica prima 3.000 kuna osobne mirovine, a suprug joj je umro prije par dana i tada je imao 2.000 kuna, ona neće dobiti 27 posto od 2.000 kuna, već će se prvo izračunati obiteljska mirovina, odnosno 77 posto od 2.000 kuna, što je 1.540 kuna. Dakle, Marica će dobiti 27 posto od 1.540 kuna, te će naposljetku uz vlastitu dobiti i 416 kuna. Da joj je suprug umro prije 10 godina i imao u trenutku smrti mirovinu 2.000 kuna, tada se iznos njegove mirovine prvo povećava za sva usklađivanja mirovina od trenutka smrti do 1. siječnja 2023. (odnosno do dana početka isplate dijela obiteljske mirovine). Umjesto 2.000 kuna, ta mirovina bila bi veća za 29 posto, koliko su mirovine rasle usklađivanjem u tom razdoblju, te bi iznosila 2.580 kuna, što znači da Marica ne bi dobila 416 kuna dijela obiteljske mirovine, već 536 kuna, odnosno 120 kuna više.

Da je Maričin suprug imao primjerice 4.500 kuna mirovinu i da je Marica izabrala 70 posto obiteljske mirovine, imala bi 3.150 kuna obiteljske mirovine, koja bi joj se od 1. siječnja povisila za 10 posto na 3.465 kuna. No, Marici bi se tada isplatilo da vrati svoju osobnu mirovinu od 3.000 kuna, i uzme dio obiteljske mirovine (27 posto od 3.465 kuna) jer bi tada uz svoju mirovinu dobila čak 936 kuna, što je 471 kunu više od 3.465 kuna koliko bi dobila da je ostala u obiteljskoj mirovini.

U petak 9. prosinca 2022. dvadesetak predstavnika SUH-a iz svih dijelova Hrvatske sudjelovalo je na online radionici na kojoj su predstavnici HZMO-a održali prezentaciju o novom modelu obiteljskih mirovina, a SUH-ovci će naučeno prenijeti na članove SUH-a, a oni dalje na sve zainteresirane umirovljenike. Sva pitanja i nedoumice rješavat će kao i uvijek i Pravno savjetništvo SUH-a, a svi upiti mogu se postaviti u uredima HZMO-a, direktno, telefonom, pa i putem online forme.

Igor Knežević

Pravno savjetništvo SUH-a odgovara na sva vaša pitanja.
01/4615797
e-mail: suhsavjetovaliste@gmail.com

Zašto ministar Piletić samo „pijuče“?

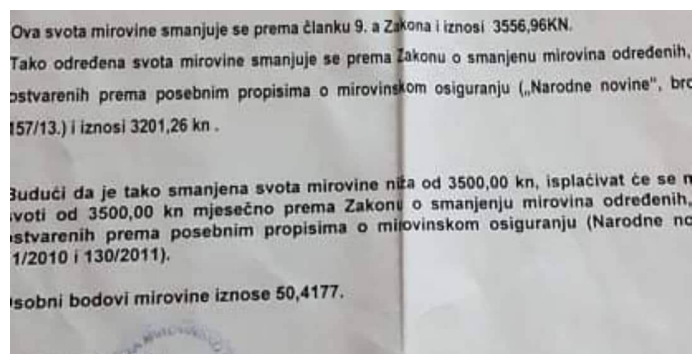
Predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske je na pregovorima o novom paketu mjera koji su održani 6. rujna 2022. u Banskim dvorima premijeru Andreju Plenkoviću direktno postavila zahtjev za ukidanjem tzv. kriznih mjera Jadranke Kosor iz 2010. godine, tj. umanjenja na mirovine po posebnim propisima te dodatni zdravstveni doprinos na 25.644 mirovina. Premijer Plenković vrlo ozbiljno je taj zahtjev uzeo u obzir i zatražio od ministra Marina Piletića da prouči i riješi taj problem. Šest dana kasnije, održana je i sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, na kojem je Petrović ponovila svoje zahtjeve, a ministar je ponovno potvrdio da će se to riješiti.

No u proračunu za 2023. godinu nigdje se ne vidi da se ugradilo realizaciju tog dogovora, a ministar Piletić više o tome ne govori, već samo „pijuče“. Kao da ga je baš briga za brojne branitelje koji se suočavaju sa šokantnim posljedicama 12 godina stare krizne mjere kojom im se mirovina pri izračunu ili usklađivanju automatski jednokratno umanjuje za 10 posto u trenutku kad dosegne 3.500 kuna.

Deseci zahvala branitelja

Sindikatu umirovljenika javilo se više desetak branitelja koji su telefonom ili e-mailom zahvalili SUH-u što je zagrizao u tu kiselu jabuku na koju svi zaboravljaju. Naime, mnogima nisu usklađene mirovine za 6,18 posto zato jer su prešli 3.500 kuna, pa im je onda oduzeto Jadrankinih 10 posto, te su nakon usklađivanja dobili manje nego prije. Ludilo, zar ne?

A eto kako se osjeća branitelj Goran Gojun iz Splita, hrvatski branitelj sa 30 godina vojne uniforme i 40 godina ukupnog mirovinskog staža kojemu je konačno izračunata mirovina. I gle, u rješenju piše da mu se izračunati iznos umanjuje za deset posto te mu se priznaje 3.556,96 kuna. Jer je tako 2010. odredila HDZ-ova premijerka Kosor, a do danas to nije nitko promijenio.

Branitelj Goran je samo napisao: „Prijedlog je odličan i na tome Vam hvala“, te dodao da ako Vlada nema dovoljno sredstava da ispravu tu nepravdu, neka vrati oduzeti namet onima s mirovinama do prosječne plaće, a ostali neka čekaju neka bolja vremena. I branitelj Željko Pezelj tek je osjećao potrebu za zahvalu, ako uspijemo izboriti ili čak i ako ne uspijemo ukidanje te krizne mjere umanjenja mirovina u ovim inflacijskim vremenima i ako se ostvari i ako se ne ostvari. Dotle je branitelj iz Osijeka Zoran Pervan odmah iskazao i solidarnost sa svim drugim umirovljenicima: „Podrška za ukidanje nameta tj. uzimanje harača od branitelja, a naravno i za veće mirovine koje bi barem trebale porasti za 10 posto, naročito onima koji imaju male

mirovine“. Zvonimir Simić je napisao: „Hvala vam što ste se sjetili neopravdano oduzetih 10 posto, a nadam se da nećete odustati dok nam ne vrate neopravdano oduzeto“.

Solidarnost „posebnih“ i „običnih“

I Nenad Šipoš je mailom dao potporu ukidanju umanjenja na mirovine po posebnim propisima, naglasivši kako mnogo dragovoljaca, branitelja, vojnika i policajaca nisu bili generali i imaju mirovine do 4.000 kuna. „Kada sam i sam odlazio u mirovinu 2019. godine s punih 28 godina staža, tj. 41 godinom uplaćenih doprinosa, imao sam mirovinu od 3.900 kuna, pa eto toliko o povlaštenim mirovinama. Još jednom vam se zahvaljujem na prijedlogu i dajem vam potporu u ukidanju spornog zakona koji traje sad već 12 godina, a vjerujem da tako razmišljaju svi branitelji od kojih većina ima jako male mirovine“, zaključio je Šipoš. Javila se i Nada Kujavić, korisnica obiteljske mirovine po povlaštenom propisu (28 godina staža, umirovljenica), koja je prigodom usklađivanja dobila samo povećanje od 24,57 kuna, jer je prešla 3.500 kuna. „To je nepravda da se 12 godina nakon uvođenja i dalje primjenjuje taj krizni namet.“

Branitelji, udovice, „obični“ umirovljenici, svi se javljaju i daju podršku zahtjevu SUH-a, a podržavaju i zahtjeve umirovljeničkih udruga da se ukine krizna mjera dodatnog zdravstvenog doprinosa i da se povećaju mirovine svim umirovljenicima, a odmah onima s nižim mirovinama, barem za deset posto.

Brojke bez ljudi

Ministar Piletić će morati stati na loptu i prestati se praviti da ne čuje krik branitelja, vojnih umirovljenika, policajaca i „običnih“ umirovljenika. Ako je premijer Plenković obećao ukinuti Jadrankine krizne mjere, neka to učini odmah.

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava još je sredinom kolovoza odgovorilo novinarima kako je „u srpnju ove godine Odlukom ministra rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike osnovana Radna skupina za analizu stanja mirovinskog sustava, čije je osnivanje utvrđeno kao reformska mjera u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. – Unaprjeđenje mirovinskog sustava kroz povećanje adekvatnosti mirovina te će se u okviru rada Radne skupine, između ostaloga, preispitati i Zakon o smanjenju mirovina“. Prva je sjednica Radne skupine održana je 29. studenoga 2022., ali na dnevnom redu su bile uobičajeni izvještaji o stanju mirovinskog sustava, brojke bez ljudi. Ukidanje Jadrankinih kriznih mjera nije niti spomenuto.

Svečano otvorena obnovljena zgrada Područne službe u Osijeku

U petak 2. prosinca svečano je otvorena obnovljena poslovna zgrada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) u Osijeku, u Ulici kralja Zvonimira 1. Preuređenje zgrade započelo je u srpnju 2019. godine, a završetkom Projekta energetske obnove poslovne zgrade u Osijeku povećat će se kvaliteta poslovanja obaju zavoda. Projekt se provodio u dvije faze – energetska obnova te klimatizacija i unutarnje uređenje zgrade. Ugovorena vrijednost radova prve faze iznosila je 7.648.872,08 kn (bez PDV-a), od toga je iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj bespovratno dodijeljeno 4.760.409,25 kn. Ugovorena vrijednost radova druge faze iznosila je 15.715.743,34 kn, opremanje zgrade namještajem 2.151.946,00 kn, a ukupna vrijednost ugovorenih radova iznosila je 25.516.561,42 kn (bez PDV-a). Provedba ovog Projekta od iznimne je važnosti ne samo za HZMO, HZZO i njihove korisnike, nego i za Grad Osijek i za Županiju. Na otvorenju poslovne zgrade govorili su ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike **Marin Piletić**, ministrica

regionalnog razvoja i fondova Europske unije Nataša Tramišak, župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić, zamjenik gradonačelnika Grada Osijeka Dragan Vulin, ravnatelj HZZO-a Lucian Vukelić, ravnatelj HZMO-a Ivan Serdar, a predstojnica Područne službe HZMO-a u Osijeku Biljana Tuševski, predstavila je projekt, dok je nadbiskup Đakovačko-osječke nadbiskupije mons. dr. Đuro Hranić, blagoslovio prostorije. Na svečanosti otvorenja nazočili su saborski zastupnici Silvano Hrelja i Goran Ivanović, ravnateljica Uprave za mirovinski sustav u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i predsjednica Upravnog vijeća HZMO-a Melita Čičak, rektor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Vlado Guberac, i drugi brojni uzvanici. *U okolnostima aktualne energetske krize ovaj Projekt može poslužiti kao primjer dobre prakse u postizanju energetske učinkovitosti i kao podsjetnik da i u kontekstu poslovanja korištenju energije moramo pristupiti osobito savjesno te da racionalizacija potrošnje energetske resursa posljedično dovodi do smanjenja troškova i optimizacije cjelokupnog poslovanja,* rekao je ravnatelj HZMO-a **Ivan Serdar**, te izrazio zadovoljstvo što je ovaj Projekt završen u godini u kojoj obilježavamo stoljeće mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj. Ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike **Marin Piletić**, uz čestitku svim Osječanima u povodu Dana Grada, ovom je prigodom zahvalio svima koji su pridonijeli da ovaj Projekt danas bude i otvoren, prvenstveno gđi Tuševski i gđi Vrkić, kao i ravnateljima g. Serdaru i g. Vukeliću, te svima koji su u tom Projektu sudjelovali. U svom govoru spomenuo je i izmjene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju koje će biti u primjeni od 1. siječnja 2023. te naveo osnovne novine i benefite koje navedene izmjene donose. U novim, moderno uređenim prostorijama građanima će na usluzi biti osam šaltera za prijave i odjave na mirovinsko osiguranje, zaprimanje zahtjeva te izdavanje potvrda iz djelokruga HZMO-a. Uz to, korisnicima usluga na raspolaganju će biti i odvojena prostorija za pravnog savjetnika za usluge koje zahtijevaju informiranje o ostvarivanju prava na mirovinu, doplatku za djecu i nacionalnu naknadu za starije osobe te informiranje o stanju u pojedinom predmetu, zatim izdavanje potvrda o korištenju mirovine/doplatka za djecu i statusu osiguranika.

KORISNICI MIROVINA - isplata u studenome 2022.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	493 445	3.077,04 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	47 381	4.044,60 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	77 733	2.722,18 kn
Prijevremena starosna mirovina	207 761	2.983,30 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	379	3.295,62 kn
Invalidska mirovina	97 690	2.326,01 kn
Obiteljska mirovina	211 290	2.310,01 kn
UKUPNO - ZOMO	1 135 679	2.868,75 kn
Korisnici koji su u 2022. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	19 074	2.911,34 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	5 080	3.793,91 kn
Prijevremena starosna mirovina	5 741	3.106,80 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	18	3.429,37 kn
Invalidska mirovina	1 655	2.227,37 kn
Obiteljska mirovina	9 789	2.398,36 kn
UKUPNO	41 357	2.898,75 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	109 478	4.411,19 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	219 188	4.000,48 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	279 294	1.951,60 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 741	8.046,95 kn
Ukupan broj osiguranika		1 620 791
Ukupan broj korisnika mirovine		1 229 791
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,32
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za rujan 2022.		7.623 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2022. godini		3.099,05 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,08%)		566 627
Korisnici mirovina - žene (53,92%)		663 164
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2022. godini - ZOMO		35 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2022. godini - ZOMO		63 godine
Procjena potrebnih sredstava za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		4.420.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
 Ured za odnose s javnošću HZMO
 A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb
 e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
 faks: 01/4595-168

m.
mirovinsko.hr

INFOTELEFONI:
 +385 1 45 95 011
 +385 1 45 95 022

(radnim danom od 8 do 16 sati)

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U PROSINCU 2022.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 10. studenoga 2022. godine održana je 63. izvanredna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažniju odluku.

PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI I BOLNICAMA VIŠE SREDSTAVA

U skladu s odredbama Temelnog Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama, kojim je utvrđeno povećanje osnovice za izračun plaća od 6 % kao i povećanje božićnice, regresa i dara za djecu, Odlukom o izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u djelatnostima primarne, specijalističko-konzilijarne

i bolničke zdravstvene zaštite korigirane su cijene zdravstvene zaštite u dijelu kalkulativnog iznosa koji se odnosi na vrijednost rada.

ELEKTRONIČKE PREKOGRANIČNE ZDRAVSTVENE USLUGE U EU

Obavijest o dostupnim prekograničnim uslugama e-recepta i sažetka o pacijentu.

IZ SADRŽAJA:

- Primarnoj zdravstvenoj zaštiti i bolnicama više sredstava

- Elektroničke prekogranične zdravstvene usluge u EU

- Podizanje lijekova za Hrvate u inozemstvu

- e-HZZO Demo dan (Dan-D)

Od kraja rujna 2022. proširen je popis zemalja koje omogućuju prekogranične usluge putem Elektroničkog sustava razmjene zdravstvenih podataka (Health Digital Service Infrastructure / eHDSI).

Navedeni sustav osigurava kontinuitet skrbi za europske građane dok putuju u Europsku uniju (EU) te daje mogućnost sigurne, učinkovite i interoperabilne razmjene zdravstvenih podataka.

Trenutačno su podržane elektroničke usluge e-recepta i sažetka o pacijentu.

Za građane Republike Hrvatske

Liječnici u Malti, Portugalu, Češkoj, Luksemburgu, Francuskoj i Španjolskoj mogu pristupiti podacima o pacijentu iz republike Hrvatske i dohvatiti sažetak o pacijentu ako u tim zemljama zatraži neplaniranu zdravstvenu zaštitu.

Građani Republike Hrvatske koji putuju u Finsku, Estoniju, Portugal i Španjolsku, temeljem neponovljivog e-recepta koji je propisan u Republici Hrvatskoj mogu podići svoje lijekove u zemlji putovanja, pouzdajući se u prekograničnu razmjenu podataka između dvije zemlje.

Usluge su dostupne u inozemstvu ako je pacijent putem Portala zdravlja dao privolu za preuzimanje recepta u drugim državama EU odnosno dao privolu za dohvat sažetka o pacijentu iz drugih država EU.

Za strance kojima je Republika Hrvatska zemlja putovanja

Ljekarnici u Republici Hrvatskoj mogu putem NCPeH portala dohvatiti podatke o pacijentu i elektronički recept propisan u Finskoj, Estoniji, Portugalu, Poljskoj i Španjolskoj.

Ljekarnik evidentira izdavanje lijeka i time dostavlja podatke o izdanom lijeku putem nacionalnih kontaktnih točaka prema nacionalnoj infrastrukturi u zemlji prebivališta pacijenta.

Pacijent plaća ukupni iznos izdanog lijeka te ima mogućnost zatražiti povrat tog iznosa od svog osiguravatelja po povratku u zemlju prebivališta.

Putem istog NCPeH portala liječnici u Republici Hrvatskoj mogu dohvatiti podatke o pacijentu i sažetak o pacijentu koji je nastao u Češkoj, Malti, Portugalu i Španjolskoj.

Podaci o pacijentu, e-receptu i sažetku o pacijentu prenose se iz nacionalne infrastrukture

zemlje prebivališta u ljekarnu odnosno zdravstvenu ustanovu u zemlji putovanja preko nacionalnih kontaktnih točaka, ako je pacijent za to dao suglasnost u zemlji prebivališta i ako pacijent potvrdi zdravstvenom profesionalcu u zemlji putovanja pravo na pristup njegovim zdravstvenim podacima u trenutku primanja usluge / podizanja lijeka.

Osim originalne verzije e-recepta / sažetka o pacijentu na izvornom jeziku, zdravstvenim profesionalcima su dostupni strukturirani i prevedeni podaci o propisanom lijeku / bitne informacije o pacijentu koji dolazi iz druge države članice i možda govori drugim jezikom.

eHZZO DEMO DAN (DAN-D)

Atos kao svjetski lider u području digitalne transformacije i strateški partner projekta eHZZO, 15. studenoga 2022. godine održao je prezentaciju „Demo dan D“ gdje su prezentirani rezultati dosadašnjeg rada na funkcionalnostima eHZZO sustava.

Projektom eHZZO razvija se novi IT sustav s ciljem uspostave efikasnijeg upravljanja i nadzora u zdravstvenom sustavu. Novim središnjim IT sustavom HZZO-a povećat će se učinkovitost i transparentnost cjelokupnog zdravstvenog sustava, omogućiti digitalna razmjena podataka s nacionalnim i međunarodnim institucijama te interoperabilnost na svim razinama.

Sustav će omogućiti lakšu komunikaciju prema vanjskim korisnicima, visoku dostupnost podataka nužnih za upravljanje poslovnim procesima i izvješćivanje. Sustavom se doprinosi zdravstvenoj zaštiti visoke kvalitete te razvoju novih e-usluga za osigurane osobe.

HZZO kao ključna institucija nacionalnog zdravstvenog sustava razvija novi poslovni informacijski sustav eHZZO s ciljem uspostave efikasnijeg upravljanja i nadzora unutar zdravstvenog sustava, osobito u pogledu upravljanja i praćenja tijekom financijskih sredstava te bolje zdravstvene zaštite osigurane osobe koja je u fokusu HZZO-a.

Cilj Demo dana je bio upoznati sve sudionike sa statusom projekta i vizualizacijom aplikacija na kojima se radi i koje su u fazi testiranja. Razvojem ovoga najvećeg IT zdravstvenog sustava kojim će se uspostaviti efikasnije upravljanje i nadzor došli smo u fazu kada projekt dobiva svoje konkretno sučelje, na kojemu rade vrhunski stručnjaci Atosa i HZZO-a.

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA I.– III. 2022. GODINE (3. dio)

4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

U razdoblju siječanj-ožujak 2022. godine troškovi ukupne zdravstvene zaštite iznosili su 6.831.718.475 kuna ili 11,17 % više nego u istom razdoblju prethodne godine od čega se na zdravstvenu zaštitu obveznoga zdravstvenog osiguranja i zdravstvenu zaštitu na radu odnosi 6.536.362.209 kuna, a na zdravstvenu zaštitu dopunskoga osiguranja 295.356.266 kuna.

U strukturi ukupne zdravstvene zaštite 95,68 % čine troškovi zdravstvene zaštite obveznoga osiguranja i zaštite zdravlja na radu koji su povećani 11,09 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Troškovi dopunskoga zdravstvenog osiguranja povećani su 12,96 % i čine 4,32 % u strukturi troškova ukupne zdravstvene zaštite.

Najznačajnija stavka u okviru zdravstvene zaštite obveznoga zdravstvenog osiguranja je bolnička zdravstvena zaštita koja iznosi 2.627.161.604 kuna i čini 38,46 % (u 2021. godini 38,64 %) ukupnih troškova zdravstvene zaštite.

Iskazani troškovi povećani su 10,65 % u odnosu na isto razdoblje zbog većeg broja ispostavljenih računa za izvršene zdravstvene usluge u bolničkim zdravstvenim ustanovama. Glavnina sredstava bolničke zdravstvene zaštite odnosi se na isplaćene ugovorene maksimalne iznose sredstava ili tzv. „limite“ u iznosu 2.515.131.529 kuna, a razliku do punog iznosa bolnice ostvaruju putem posebnih ugovora s HZZO-om za eksplantacije, transplantacije, intervencijsku kardiologiju, neurologiju i gastroenterologiju, umjetne pužnice, transfuzijsku medicinu, medicinsku oplodnju i troškove posebnih materijala. Za isplatu posebne nagrade zdravstvenim radnicima za njegu bolesnika oboljelih od bolesti COVID-19 u bolničkom sustavu zaprimljeni su zahtjevi u iznosu od 20.618.592 kune.

Troškovi posebno skupih lijekova iznose 575.689.820 kuna i predstavljaju povećanje od 3,88 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Potrebno je naglasiti da ovi troškovi HZZO-a također predstavljaju

prihode bolničkih zdravstvenih ustanova temeljem posebnih ugovora sa HZZO-om.

Troškovi primarne zdravstvene zaštite iznose 1.123.795.075 kuna ili 2,98 % više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od iskazanog iznosa, gotovo dvije trećine sredstava ili 834.474.999 kuna odnosi se na isplaćena sredstva temeljem ugovora i utvrđene vrijednosti standardnog tima za opću obiteljsku medicinu, zdravstvenu zaštitu predškolske djece, zdravstvenu zaštitu žena i dentalnu zdravstvenu zaštitu. Troškovi za hitnu medicinsku pomoć i sanitetski prijevoz iznose 235.735.754 kune ili 1,69 % više, a za zdravstvenu njegu u kući 44.318.301 kunu ili 6,63 % više nego u 2021. godini.

Sljedeća po veličini je stavka „lijekovi na recepte“ za koju su zaprimljeni računi u iznosu od 1.071.749.938 kuna što je povećanje od 5,90 %. Međutim, HZZO zaostaje u plaćanju dospjelih obveza za lijekove na recepte (za prva tri mjeseca 2022. godine!), radi značajno povećanih drugih troškova što se vidi u povećanju dospjelih obveza HZZO-a.

Troškovi ortopedskih i drugih pomagala iznose 223.796.394 kune ili 5,83 % više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Za specijalističko – konzilijarnu zdravstvenu zaštitu iskazani su troškovi u iznosu od 439.671.587 kuna ili 29,63 % više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog još uvijek velikog broja testiranja na bolest COVID-19 i troškova organizacije mobilnih timova za cijepljenje i testiranje zbog čega su i u ovom razdoblju povećani troškovi u odnosu na 2021. godinu.

Grupa troškova ostale zdravstvene zaštite, u okviru koje najveću stavku čine troškovi cjepiva, izvršeni su u iznosu od 317.993.375 kuna što je gotovo dvostruko povećanje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (95,12 %) zbog povećanja troškova za cjepiva protiv COVID-19 kojim je započelo cijepljenje u 2021. godini i koji su višestruko povećani (s 45,3 mil. kuna na 212,7 mil. kuna). Potrebno je naglasiti da je cjepivo protiv bolesti COVID-19 uvršteno u godišnji program cijepljenja, tako da će ovi troškovi opterećivati ukupne troškove HZZO-a i ubuduće.

(Nastavak u idućem broju)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

• Izvješće o poslovanju HZZO-a za I.-III. 2022. godine (3. dio)

• Rast svih troškova zdravstvene zaštite

„UMREŽENO PRAVO I PRAVDA ZA STARIJE OSOBE“

Zbunjenost oko naziva ugovora o uzdržavanju

Posljednja i najposjećenija u nizu radionica u okviru SUH-ovog projekta „Umreženo pravo i pravda za starije osobe“ koji financira Ministarstvo pravosuđa i uprave održana je 9. studenog 2022.

godine u Osijeku. Za izvršnu organizaciju događaja na kojemu je prisustvovalo 37 sudionika zaslužan je Mate Obradović, predsjednik Udruge SUH-a Osijek koji je na početku radionice pozdravio prisutne i predstavio projekt u sklopu koje se i održava radionica.

Izvoditeljice projekta, socijalna radnica Mirjana Stilinović i pravica Anita Prusina, uz moderatoricu Šteficu Salaj, voditeljicu Pravnog savjetovališta SUH-a, upoznale su sudionike radionice s njihovim pravima iz socijalnog, zdravstvenog i mirovinskog

sustava te s mogućnostima raspolaganja imovinom. Sudionike je zanimalo tko ima pravo na doplatku za pomoć i njegu, kao i koji su iznosi i način ostvarivanja. Objasnjeno im je kako iznos doplatka za

pomoć i njegu se može priznati u punom (600 kuna, odnosno 120 posto osnovice) ili smanjenom iznosu (420 kuna, odnosno 84 posto osnovice), ovisno o tome postoji li prijeka potreba pomoći i njege druge osobe u punom ili smanjenom opsegu.

Sudionici su napomenuli da u Osijeku postoji veći broj starih korisnika koji još mogu ostajati samostalno u svom domu, ali im je potrebna potpora u pripremi obroka ili dostavi hrane. Sudionike su posebno zanimalo novosti vezane uz obiteljsku mirovinu, pa im je objašnje-

no tko će sve imati pravo na korištenje obiteljske mirovine od 1. siječnja 2023. godine, kada se uvodi novi model, gdje se po prvi put može uz vlastitu mirovinu dobiti i dio mirovine preminulog partnera/ice.

Sudionici radionice također su istaknuli kako im nije jasna razlika između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju te kako ih posebno zbunjuju sami nazivi ugovora jer im iz naziva nije jasno u kojem trenutku se prenosi vlasništvo. Ono što je najbitnije i što razlikuje ta dva ugovora je upravo trenutak stjecanja stvari i prava.

A.P.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Umreženo pravo i pravda za starije osobe“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave

ZAKON O NACIONALNOJ NAKNADI ZA STARIJE OSOBE

Radionica o problemima provedbe zakona

Predstavnica SUH-a, socijalna radnica Mirjana Stilinović, sudjelovala je 15. studenog 2022. godine na radionici Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u kojem se procjenjivao učinak Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe, koji je nakon dugogodišnjeg inzistiranja na uvođenju i sudjelovanju predstavnika umirovljeničkih udruga u radnim skupinama zaživio od 1. siječnja 2021. godine. Iako je bilo predviđeno da će pravo na nacionalnu naknadu ostvariti 20 tisuća starijih osoba koje nisu ostvarili pravo na mirovinu, to pravo je ostvarilo tek oko 6 tisuća osoba.

Na radionici su, između ostalih, bili nazočni i predstavnici Vlade RH, HZMO-a, Caritas Zagrebačke Nadbiskupije, Crvenog križa. Zaključeno je da informacije o mogućnosti korištenja Nacionalne naknade za starije osobe nisu došle do korisnika koji žive na udaljenijim lokacijama, obično u naseljima gdje obitava tek nekoliko starijih, teže pokretnih osoba, i koje u blizini nemaju ni poštu ni banku, te nitko tim ljudima nije niti objasnio da postoji mogućnost ostvarivanja prava na tu naknadu.

Predstavnica SUH-a predložila je da se što prije omogući dostava naknade korisnicima besplatno putem pošte, odnosno da se ukine uvjet da osoba mora imati otvoren račun u banci kako bi mu se isplatila naknada. Prisutni socijalni radnici problematizirali su potrebu postojanja takve naknade, iako velik dio odgovornosti za to što nije zaživjela ova naknada na način da je dobije više desetaka tisuća koji bi za to imali pravo, leži upravo na inertnosti i nedjelotvornosti sustava socijalne skrbi.

M.S.

BLAGOSLOVLJEN I SRETAN BOŽIĆ, UZ OBILJE ZDRAVLJA U NOVOJ 2023. GODINI!

**OPĆINA RUGVICA
OPĆINSKI NAČELNIK
MATO ČIČAK, dipl.ing.**

Zakinuti za veće mirovine zbog birokracije

Sindikatu umirovljenika obratio se Mladen Matečić, jedan od ogorčenih umirovljenika s dugogodišnjim stažem koji je imao tu nesreću da je otišao u mirovinu kad nije trebao, i postao još jedna u nizu žrtava hrvatskog birokratskog žrvnja Naime, izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju koje su stupile na snagu 1.1.2019. godine brisana je odredba zakona gdje je ranije bilo propisano da se dugogodišnjim osiguranicima koji su odradili najmanje 41 godinu staža polazni faktor za određivanje mirovine povećava za 0,15% za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon navršenih 60 godina života.

Novim izmjenama istog zakona, od 1. siječnja 2023. godine vraća se ta bonifikacija, a svi oni koji su u međuvremenu išli u takvu vrstu mirovine su zakinuti, a do kraja ove godine dokad će vrijediti „stari“ zakon ukupno će biti oko 22.000 takvih slučajeva koji su se umirovili u posljednje četiri godine!

Dvije privilegije?

Mladen nam je kazao kako je prošle godine kad je napuni 64 godine otišao u mirovinu nakupivši čak 45 godina i devet mjeseci staža, što znači da je zakinut za bonifikaciju za 48 mjeseci, odnosno uskraćen je za povećanje mirovine od 7,2 posto, što je u njegovom slučaju preko 300 kuna. Dakako, posljedično je zakinut i sa svakim budućim usklađivanjem mirovina, jer će mu se usklađivati manji iznos. Kada je uvedena sporna odredba 2019. tadašnji ministar rada i mirovinskog sustava Pavić je izjavio kako ti umirovljenici ne

mogu imati dvije privilegije, otići sa 60 godina u mirovinu i još dobiti bonifikaciju.

To se novim izmjenama zakona ispravilo, ali samo za novoumirovljene, ne i one koji su u četverogodišnjem razdoblju ispali žrtve birokracije i neosjetljivosti vlastodržaca. Mladen nam je kazao kako bi svi trebali imati ista prava, ne možeš malo imati, pa nemati, pa opet imati, te se obratio i resornom ministarstvu i Vladi, ali i medijima kako bi zatražio da se retroaktivno omogući barem ostvarivanje tog prava, bez povratka iznosa za koji je zakinut od trenutka odlaska u mirovinu.

Mladen kaže kako razmišlja da se vrati na posao na barem godinu dana, kako bi po novom zakonu ipak ostvario bonifikaciju, ali se nada da će Vlada i novi ministar ipak imati sluha i ispraviti nepravdu. No, iz ministarstva poručuju kako se „katalog i opseg prava iz mirovinskog sustava prilagođavaju gospodarskim mogućnostima države u danom trenutku“ te najavljuju da se nove izmjene zakona neće primjenjivati retroaktivno. Istu sudbinu doživjela je i mjera od 6 mjeseci dodanog staža po djetetu, koja vrijedi za sve umirovljene od 1. siječnja 2019., a za one koji su se umirovili prije tog datuma ne vrijedi.

No, ima i mala razlika, tada se je po prvi put uvela ta mjera, a kod dugogodišnjih osiguranika bonifikacija je već postojala, pa se ukinula, pa se sada vratila, što je svakako još jači argument da se Mladenu i ostalih 22 tisuće dugogodišnjih osiguranika osigura ostvarivanje prava na bonifikaciju. Zbog toga SUH priprema i inicijativu Vladi i ministarstvu, kojim će zatražiti ukidanje ove diskriminatorne odredbe.

Igor Knežević

18 MRTVIH U SPLITSKOM DOMU

Krenuo kazneni postupak protiv Škaričića

Više od dvije i pol godine nakon smrti 18 korisnika Doma za starije i nemoćne u Splitu pokrenut je postupak protiv troje okrivljenika na splitskom Županijskom sudu. Okrivljenici, ravnatelj doma Ivan Škaričić te glavna medicinska sestra i liječnica sumnjiče se za teško kazneno djelo protiv zdravlja ljudi, a postupak je pokrenut nakon što je odbijena njihova žalba o provođenju istrage. Okrivljenike se sumnjiči da su postupili protivno Pravilniku o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprječavanja i suzbijanje bolničkih infekcija, protivno Programu za prevenciju i kontrolu infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi i protivno Uputama HZJZ-a za sprječavanje i suzbijanje epidemije covid-19 u Domovima za starije osobe i drugim ustanovama u sustavu socijalne skrbi.

Osnovano se sumnja i da je zbog propusta troje okrivljenika, 15-ero dje-latnika doma i 59-ero korisnika doma

bilo zaraženo koronavirusom, a 18-ero korisnika umrlo je zbog komplikacija uzrokovanih navedenom zarazom.

Podsjećamo, nedugo nakon smrtnih slučajeva upravo Sindikat umirovljenika Hrvatske je podnio kaznenu prijavu protiv ravnatelja tog doma Ivana Škaričića za teško kazneno djelo protiv zdravlja ljudi, koje je i prihvaćeno od strane Državnog odvjetništva. U prijavi SUH je naveo kako Škaričić nije uopće kompetentan za posao ravnatelja jer je po struci „diplomirani arheolog i historičar“, te da niti inspekcija Ministarstva zdravstva niti Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku nisu utvr-

dili propuste, unatoč činjenici da je splitski dom postao najveće žarište i „umiraliste“ od koronavirusa u RH.

Osobito je istaknuto kako su postojale indicije na proboj virusa u dom desetak dana prije službenog otkrivanja i da se mogao smanjiti broj ljudskih žrtava da se pravodobno i kvalitetno reagiralo.

Zagrebačka

županija

2023.

Božićni blagdani dani su mira, dobrote, veselja i slavlja,
stoga Vam želimo da ih provedete u društvu svojih najbližih.

Blagoslovljen i radostan Božić

te obilje mira, zdravlja i sreće u Novoj 2023. godini

svim žiteljima Zagrebačke županije žele

župan

Stjepan Kožić

i

predsjednica Županijske skupštine

Martina Glasnović

Vrbovec odnio ukupnu pobjedu

U subotu 3. prosinca 2022. u Velikoj Gorici su održani četvrti Sportski susreti Sindikata umirovljenika Hrvatske Zagrebačke županije. Natjecalo se sedam podružnica SUH-a Zagrebačke županije: Vrbovec, Dugo Selo, Samobor, Rugvica, Gradec, Međunarodna zračna luka Zagreb i kao domaćin ovih susreta Velika Gorica. Umirovljenici su se natjecali u prostoru Srednje strukovne škole Velika Gorica u četiri sportske discipline, pikadu, šahu, stolnom tenisu i belotu.

Natjecanje je prošlo u fer i korektnoj borbi i u pravom sportskom duhu, i naravno nije nedostajalo smijeha i dobre zabave. Tri prvoplasirane ekipe u svakoj sportskoj disciplini nagrađene su odgovarajućim peharima, a najbolji pojedinci su dobili spomen majice. Sveukupni pobjednik Susreta bila je podružnica SUH-a Vrbovec čiji natjecatelji su dobili i veliki pehar.

Nakon natjecanja uslijedio je zasluženi odmor i okrjepa na ručku u restoranu „Za vašu dušu“ u Okuju, gdje je održana i dodjela nagrada koju je vodio predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Zagrebačke županije Zlatko Hrčić, a uz asistenciju predsjednika podružnice SUH-a Velika Gorica Stjepana Milobara te tajnika Podružnice umirovljenika Međunarodne zračne luke Zagreb Ivana Bašića.

Sjajnom ugođaju uvelike je pridonio i Zbor Turo-poljska zvona s voditeljicom Snježanom Špehar, koji je otpjevao nekoliko prelijepih pjesama. A prije i poslije ručka pjesmom i svirkom okupljene je zabavljao i glazbenik Ivan Bakarić iz One Man Banda IVA iz Siska, te su mnogi umirovljenici se opustili uz ples do večernjih sati.

Stjepan Milobara

Rezultati: **Pikado:** 1. Gradec, 2. MZL Zagreb, 3. Dugo Selo. **Šah:** 1. Vrbovec, 2. Dugo Selo, 3. MZL Zagreb. **Stolni tenis:** 1. Rugvica, 2. Velika Gorica, 3. Dugo Selo. **Belot:** 1. Vrbovec, 2. Dugo Selo tim 2, 3. Dugo Selo tim 1.

Izrada božićnih dekoracija

Udruga SUH Pula 1. prosinca 2022. otvorila je svoja vrata svim zainteresiranim umirovljenicima da se uključe u radionicu izrade božićnih dekoracija i poklona s eko naglaskom. Ogranak Prosvjeta Udruge SUH-a je za sve značajnije pripremio radionice sa svim potrebnim materijalom. Članice ogranka marljivo su danima šetale te sakupljale suhe plodove, orezivale svoje zelene ograde s plodovima, podrezivale stabla smrike, kaline, čempresa, oleandra i tako spojile ugodno s korisnim.

Okupilo se zanimljivo društvo, starije umirovljenice kojima je nedostajalo druženja zbog dvije pandemijske godine, ali i mlade umirovljenice koje su željele nešto naučiti, napraviti svoj božićni ukras za stol, vrata, vrata, prozor ili personalizirani poklon. Članove su posebno oduševile ideje i savjeti Štefanije Pliško, koja je do sad održala 23 radionice i nije joj bilo teško doći iz Šikića u Pulu busom i podijeliti svoja iskustva. U jed-

nom trenutku na vratima se pojavila TV ekipa koja je željela sve posnimati za emisiju Panorama. Iznenađenju nije bilo kraja.

U veselom i srdačnom druženju vrijeme je brzo prolazilo. Odjednom su samo počeli stizati gotovi radovi kojima smo ukrali prostorije SUH-a. Ostale, stolne ukrase, izložili smo na stolu u ulaznom hodniku. Sve oko njih je mirisalo na cimet, naranču, klinčiće, blagdane. Odlučeno je da gotove radove poklone članovima Ogranka Prosvjeta koji nisu mogli biti s njima zbog bolesti ili nemoći. Toliko smijeha, šala, zezancije u toplom i mirisnom druženju iznjedrilo je i želju za drugom radionicom, koja će se održati već 16. prosinca.

Dubravka Karčić

DUGO SELO Fešta za pamćenje

Članovi udruge SUH-a Dugo Selo 12. studenog 2022. proslavili su Martinje u Konobi Romantika. Organizirana je prava fešta, uz ukusnu i obilnu hranu, nije dakako nedostajalo vina i žive glazbe. Poseban trenutak večeri bilo je krštenje mladog vina, kojeg je obavio jedan član prerušen u biskupa. I ove godine udruga je podijelila svojim članovima jednu tonu ukusnih jabuka. Riječ je o jabukama koje kupuje udruga već godinama od istog OPG-a, a svaki član dobio je vreću od pet kilograma.

Nekoliko dana kasnije u udruzi je organizirana i dodjela priznanja članovima, ali i partnerima za dugogodišnju suradnju. Na dodjeli su bili prisutni i zamjenica gradonačelnika Jasminka Babić Kokot, glavna referentica za odnose s javnošću grada Zvezdana Budor Klarić, kao i predstavnici općine Brckovljani i Rugvica.

Milivoj Marić

SPLIT Banjanje u Vručici

Jako aktivni bili su članovi Udruge SUH-a Split tijekom studenog. Zajedno s članovima Podružnice SUH-a Žrnovnica, čak 75 SUH-ovaca gostovalo je u Vrgorcu 12. studenog 2022., gdje su ih lijepo primili kolegice i kolege iz Udruge SUH Vrgorac na čelu s predsjednicom Senkom Erceg. Povelili su ih na razgledavanje tog grada, a zatim su se svi uputili u Etno selo Kokorići. Za savršen kraj druženja organiziran je i ručak u jednom restoranu, gdje se naravno i dobro zapjevalo i zaplesalo. Samo tjedan dana kasnije, Splićani i Žrnovčani zajedno su otišli i na jednodnevni izlet do Pelješkog mosta, kako bi uživali u prekrasnom mostu koji spaja Dubrovnik i okolice s ostatkom Hrvatske.

Pedeset članova splitske udruge uputilo se 23. studenog u Banju Vručicu u BiH gdje su proveli deset nezaboravnih dana. Osim liječenja i kupanja, članovi su se doista dobro zabavljali, a posebno veselje bilo je nakon pobjede hrvatske nogometne reprezentacije nad Kanadom, kao i remijem protiv Belgije, kada su naši prošli u osminu finala.

Jedna članica proslavila je i rođendan tijekom boravka, te je dobila prigodan poklon, a poklon je dobio i jedan konobar koji već godinama sjajno služi naše članove i pazi da im ne ništa ne nedostaje ga pa su mu se članovi odlučili zahvaliti na njegovoj profesionalnosti. Dakako, nisu propustili posjetiti i Sarajevo, popularnu Bašćaršiju i katoličku Katedralu te prošetati uz rječicu Miljacku.

Asja Tomin

Čevapi na Baščaršiji

Članovi SUH-a iz Dubrovačko-neretvanske županije deset dana boravili su u banji Terme Ilidža u hotelu sa četiri zvjezdice. Na put se krenulo 2. studenog, a dan nakon dolaska odmah su svi članovi obavili specijalistički pregled, gdje im je liječnik odredio terapije prema uputi naših liječnika. Članovi su uživali u toplim bazenima, fitnes sobama, kao i saunu. Također, organizirane su i grupne vježbe, i unutar objekta, ali u parku hotela.

Tijekom cijelog boravka vođena je medicinska evidencija. Organizirana je terapijska šetnja alejom do Vrela Bosne, i to uz pratnju fizioterapeuta. Tamo su u restoranu Labud popili kavu i čaj, a povratak u hotel je bio atraktivnom vožnjom kočijama, popularnim fijakerima. Posebno je bila svečana večera s glazbom i kulturno-zabavnim sadržajem u organizaciji hotela, a gdje su kao gosti bili i umirovljenici MUH-a iz Đakova.

Prekrasan je bio i posjet Sarajevu, gdje su se na Baščaršiji počastili, a čime drugime, nego čevapima u somunu, obišli su katoličku Katedralu i slikali se pred bustom pokojnog Pape Ivana Pavla II. Dio članova otišao je i do vidikovca iznad Sarajeva kako bi vidjeli pogled na cijelu sarajevsku kotlinu. Na povratku kući vozili su se preko Pelješkog mosta i uživali u prekrasnom prizoru.

M.P.Č.

DUBROVNIK Uživanje u termama

Članovi dubrovačke podružnice SUH-a još od 2006. godine dvaput godišnje, u travnju i studenom, odlaze u lječilište Top Terme Topusko. Tako su i ovog studenog (7. – 19.11.) boravili na istoj adresi i uživali u bogatoj zdravstveno-turističkoj ponudi. Zanimljivo, bilo je dosta starijih članova koji su u ovim termama boravili već dvadesetak puta, ali bilo je i novih koji su bili jako zadovoljni ponudom. Osim kompleksa u kojem se nalaze i termalna vrela, i priroda oko lječilišta je doista predivna. Obronci Petrove gore i Zrinjske gore, sveži

šumski zrak i nedirnuti okoliš oduševili bi svakoga.

Osim svakodnevne terapije, plivanja u bazenu termalne vode koja je ljekovita, nije nedostajalo i zabave i druženja, bilo je puno pjesme i smijeha gdje se na kratko zaboravilo na brige i probleme. Članovima su organizirani izleti na Petrovu goru i Muljavu. Ne čudi što su svi članovi iskazali zadovoljstvo boravkom, te su se vratili u Grad dobro raspoloženi, i jedva čekaju novi odlazak u travnju sljedeće godine.

Zorana Koroman

DONJI MIHOLJAC Posjet Hrvatskom saboru

holjcu. Naši umirovljenici pozvani su od ravnatelja škole Vedrana Aladića u „penzičku inspekciju“, kako bi razgledali školu i vidjeli uvjete u kojima današnji mladi stječu znanja. Umirovljenici su ostali ugodno iznenađeni opremljenošću i infrastrukturom škole, kao i urednošću na svakom koraku.

A čak pedeset članova udruge 6. prosinca otišlo je u posjet Hrvatskom saboru u Zagreb, na trg Svetog Marka. Uz pratnju vodiča, naši umirovljenici razgledali su ne samo glavnu saborsku dvoranu, već i sve prostorije gdje se održavaju sastanci različitih saborskih odbora, te su mnogi ovjekovječili ovaj zanimljivi posjet fotkanjem. Nakon toga članovi se nisu žurili natrag kući, već su ostali i na Adventu gdje su uživali u prekrasno okićenom centru Zagreba, a naravno nije se zaboravilo popiti i kuhano vino i pojesti pokoja slastica.

Zlatko Risek

Petnaest članova udruge SUH-a iz Donjeg Miholjca 1. prosinca 2022. u večernjim satima posjetilo je Osnovnu školu August Harambašić u Donjem Mi-

VELIKA GORICA Godišnji koncert Turopoljskih zvona

Već tradicionalno, SUH-ovi umirovljenici iz Velike Gorice slave Martinje, pa tako i ove godine, 12. studenog, stotinjak članova sudjelovalo je na fešti. Osim jela i žive glazbe, vrhunac večeri bilo je krštenje mošta. Svakako vrijedno spomena je da je 18. studenog zbor te podružnice „Turopoljska zvona“ održao godišnji koncert u dvorani „Galženica, a na koncertu su sudjelovali i gosti, „Danice“ i KUD „Mičevac“, koji su zajedno sa „zvonima“ oduševili prisutnu publiku.

Iako je ova podružnica ove godine bila domaćin tradicionalnih sportskih susreta SUH-a Zagrebačke županije koje su se održali 3. prosinca, i puno vremena se potrošilo na organizaciju, vodstvo podružnice stiglo je organizirati i jednodnevni izlet u Đurđevac 23. studenog. Uživalo se u razgledavanju stare jezgre grada, slušalo se o povijesnim činjenicama i legendama, a na kraju se i uživalo u ukusnom ručku u hotelu Picok.

Stjepan Milobara

Trebamo li doista dodatne vitamine?

Ma ljudi koji podlegnu mišljenju da ako uzimamo dodatke prehrani, da možemo bez problema konzumirati nezdravu, brzu hranu i ipak biti zdravi. Danas milijuni ljudi svakodnevno pohlepno gutaju vitaminske tablete. Ljudima se govori da su te tablete nabijene antioksidansima, korisnim tvarima u borbi protiv bolesti, da će nadomjestiti potrošene rezerve hranjivih tvari u organizmu, usporiti starenje, uravnotežiti hormone i slično. Međutim, ispune li te male pilule u potpunosti obećanja koja ih prate?

Vitamini A, C i E, biljne molekule i mnogi minerali imaju antioksidativna svojstva. Jesu li oni toliko djelotvorni koliko mislimo? Većina ljudi bi sigurno dobro prolazila s boljom prehranom i s većim dozama vitamina u svojoj dnevnoj hrani. Ne samo da mnogi od nas jedu nedovoljno svježu, gotovu hranu, nego i stres sagorijeva i „uništava“ kompleks vitamina B i vitamin C dvostruko brže nego kad je organizam u relaksirajućem stanju.

Kad se govori o vitaminskim dodacima, neki znanstvenici kažu da smo ozbiljno zakinuti, odnosno da hranjive tvari u mnogim tabletama u takvom obliku ne mogu biti lako ili pri-

rodno apsorbirani. Dobro je držati na umu da ako se neki vitamin uzima kao dodatak, bez hrane, teško da će osoba imati neke koristi od njega.

Ispitivanja su pokazala da kada su žitarice „pojačane“ sa svega 30 internacionalnih jedinica vitamina E, razine tog vitamina u krvi povećaju za 15 posto. Međutim, ako se uzmu same za sebe pilule vitamina E, čak i 10 puta veće jačine, onda se koncentracija tog vitamina u krvi poveća samo 3 posto.

Postoje dokazi koji ukazuju da se neke tvari kad su zajedno u jednoj tableti, „bore“ međusobno da budu apsorbirane. Na primjer, ako se uzima vitamin E zajedno sa željezom u istom proizvodu, jedan će blokirati resorpciju drugog. Ovi nalazi dovode u pitanje djelotvornost mnogih dodataka prisutnih na tržištu. Izgleda da je ključni problem u tome što su mnogi vitamini, koji se masovno nalaze na najrazličitijim nestručnim prodajnim mjestima, znatno različiti od onih vitamina prirodno prisutnih u hrani ili biljkama.

Isto vrijedi i za minerale. Čovjek dobiva minerale, kao što su selen i bakar, iz biljaka. Da li to sve znači da možemo dodatke hrani zaboraviti i

zanemariti? Ne obavezno. Čak i ako se zdravo hranimo, može u nekim slučajevima biti dobra odluka uzeti dodatak. Zbog toga jer mnogi od nas shvate da je teško konstanto jesti stvarno kvalitetno. Čak kad to i činimo, mnoge namirnice nisu više toliko bogate hranjivim tvarima kao što su nekada bile.

Potrebe za hranjivim tvarima razlikuje se od osobe do osobe, ovisno o dobi, spolu i razini fizičke aktivnosti. Ženama koje planiraju trudnoću, mladim majkama i starijim osobama s kroničnim bolestima mogu koristiti dodatni vitamini i minerali. Liječnik će možda preporučiti i dodatno željezo ako je osoba anemična ili ako žena pati od jakih menstruacija.

Međutim, neki vitamini, posebno oni topivi u mastima, koji se uskladištuju u jetri, mogu biti štetni ako se uzimaju u prekomjernim količinama. Na primjer, uzimati previše vitamina A može izazvati glavobolje, promjene na koži i oštećenje jetre. Zbog toga, kad god ste u dilemi oko uzimanja dodataka prehrani (vitamini, minerali i ostalo), obavezno se posavjetujte sa svojim liječnikom ili nekim nutricionistom.

dr. Ivo Belan

BOLNIČKA OPASNOST

Četkicom za zube izbjegnite smrt!

Higijena zubi nije bitna samo zbog oralnog zdravlja, već neredovito pranje ili korištenje nekvalitetnih četkica za zube može imati kobne posljedice po nečiji život. Posebno se to odnosi na starije osobe koje završe na bolničkom liječenju. Naime, u Sjedinjenim američkim državama jedan od 100 bolničkih pacijenata dobije upalu pluća, a 15 do 30 posto oboljelih osoba na kraju umre zbog zaraze!

Kao glavni razlog istraživači navode lošiju oralnu higijenu u bolnicama, dodajući kako deseci tisuća medicinskih sestara niti ne znaju da se upala pluća razvije od bakterija koje se nakupljaju u ustima te se potom spuste u pluća. U mnogim bolnicama starijim i nepokretnim pacijentima medicinsko osoblje preskače pranje zubi, a problem su i nekvalitetne četkice za zube koje nedovoljno odstranjuju bakterije.

Pacijenti imaju veći rizik ako su dugo u ležećem položaju ili su nepokretni, pa se preporučuje da se pacijentima barem podižu glave, i naravno ako mogu što više da se dižu iz kreveta.

Jedno istraživanje u Kaliforniji tako je otkrilo da je poboljšanje oralne higijene i podizanje pacijenata iz kreveta smanjilo upalu pluća dobivenu u bolnicama za gotovo 70 posto. Velik problem je što je dosad medicinska struka pažnju obraćala samo na pacijente koji su završavali na respiratoru, no većina zaraženih upalom pluća u bolnicama su bili oni koji nisu bili na respiratoru. Tako je još 2016. godine u veteranskoj bolnici

u Salemu u saveznoj državi Virginia pokrenut pilot program poboljšanja oralnog zdravlja, gdje je naposljetku utvrđeno da je za čak 92 posto smanjena stopa obolijevanja od upale pluća za pacijente koji nisu na respiratoru.

Sve su to dokazi koji upućuju da bi i hrvatske bolnice trebale obratiti pažnju na oralnu higijenu i mobilnost pacijenata u svojim ustanovama, kao i pacijenti i članovi njihove obitelji ako je riječ o slabije pokretnim pacijentima.

I. Knežević

Blagdane ne dočekujte sami!

Rijetko je koji mjesec bogat raznim događanjima poput prosinca. Od trenutka kada se počnu kupovati pokloni za najmilije, odlaska na razne poslovne i privatne domjenke pa do obilaska bogato ukrašenih štandova na gradskim trgovima, mjesec je to u kojem se uz blagdansko raspoloženje proslavlja najljepši blagdan u godini - Božić je jedan od najdražih blagdana kojem se djeca vesele zbog darova, ukrašavanja grada, bora, raznih ukrasa i blještavila na gradskim ulicama i trgovima, pa do općeg veselja i dobrog raspoloženja.

Odraslima se pak pruža prilika da se okupe i druže s najmilijim članovima svoje obitelji. Dok šćemo adventskim sajmovima i uživamo u ukusnoj hrani i piću, kupujemo poklone za prijatelje i obitelj, često ne razmišljamo o onoj drugoj strani koju blagdani donose mnogima u našem okruženju. Nedostatak prijatelja, razorene obitelji, prazan stan ili kuća u Badnje večer, bez ikoga bliskog na vidiku ili pak osjećaj usamljenosti, čak i u sobi punoj ljudi - samo su dio onoga što mnogi doživljavaju tijekom prosinca.

Upravo blagdansko blještavilo doprinosi osjećaju usamljenosti. Postoji mnogo razloga zašto se netko osjeća usamljen na Božić. Primjerice, gubitak voljene osobe bolan je u bilo koje vrijeme, ali posebno na Božić. To je realnost koja pogađa veliki broj ljudi, bez obzira koliko imaju godina, bilo da su u dvadesetim godinama ili su u trećoj životnoj dobi.

Dok nam svakodnevno u predblagdanskim reklamama prikazuju kako su to dani namijenjeni obitelji i prijateljima, pojedinci to doživljavaju kao iznimno velik pritisak na sebe i svoj život. U zadnje vrijeme blagdani su komercijalizirani i gubi se njihova duhovna komponenta. U toj atmosferi trošenja i kupovanja, pojedinac postaje sve nesigurniji, što onda postaje izvorom trajnog straha i tjeskobe, a život mu se pretvara u kronični stres. U doba Božića, možda više nego u bilo kojem drugom dijelu godine, dolazi do izražaja potreba za blizinom onih koji su nam dragi, koje volimo.

Obitelj ima iznimno važnu ulogu, no pojam obitelji tijekom godina se mijenjao, a obiteljske zajednice znatno se razlikuju, ovisno o kulturi, odnosno načinu života. Ako ne možete blagdane provesti uz članove svoje obitelji, postoje načini da osjetite njihovu prisutnost uz pomoć društvenih mreža dopisivanjem i videopozivima ili pisanjem pisama i telefonskim razgovorom. Oni koji nemaju obitelj, ne moraju biti osuđeni na svoja četiri zida. Ne smije to biti razlog da se osjećaju stigmatizirano.

Što učiniti? Bez obzira kako se osobno osjećali, uvijek postoje stvari koje možete učiniti da biste promijenili svoju situaciju i način na koji se osjećate, jer uvijek postoji izbor. Čak i ako nemate obitelj ili neku blisku osobu, vjerojatno u Vašem okruženju postoji netko kome je lošije nego li Vama i kome možete pomoći. Jer, smisao Božića nismo mi, nego drugi oko nas. A oko nas ima bolesnih, starih i nemoćnih, usamljenih osoba. Ako njima uljepšamo dan i sami ćemo se osjećati bolje. Zato posjetite nekog u obližnjem domu za starije osobe, susjede - bilo da su samci ili je to neki stariji bračni par. Ponudite volontiranje u udruzi koja se brine o beskućnicima... Primjerice, jedna grupa humanitaraca, na čelu s umirovljenom pravnicom Vesnom, već više od dvije godine skrbi da zagrebački beskućnici, obitelji slabe imovne moći kao i siromašni stanovnici potresom porušene Banovine, uz pomoć donacija dobrih ljudi, dobiju hranu, odjeću i higijenske potrepštine. Oni tim ljudima pomažu tijekom cijele godine, a također i u blagdanske dane.

Božićni običaji i kod nas već godinama sve više nalikuju onima u svijetu, pa su se tako promjenile i naše prehrambene navike. Ipak još mnogi njeguju tradicionalne običaje u

pripremanju blagdanske trpeze. A druženje je uvijek ljepše uz bogati blagdanski stol. Kruna su oduvijek bili kolači! Zato druženje može početi već kod zajedničke pripreme kolača za naše susjede ili poznanike koji si to sami ne mogu pripremiti ili priuštiti. Stare navike i običaji mogu se prilagoditi novim okolnostima, kako financijskim tako zdravstvenim. Manje masne svinjetine, manje preslatkih kolača. Orahnjaču, primjerice, može zamijeniti štrudla od rogača. Ne zaboravite i na to da se na Badnjak u mnogim našim priobalnim i kopnenim mjestima dijele besplatni oboroci s ribom.

„Ne budi sam na Božić“ maksima je jednog restorana u Velikoj Britaniji koji svake godine poziva usamljene umirovljenike na besplatnu večeru, a za one koji ne mogu doći, organiziran je prijevoz. Biti bez partnera ili obitelji nije isto što i biti usamljen. Iskoristite blagdane za intenzivna druženja s prijateljima, naravno ona koja su vam ugodna. Imate li želje i mogućnosti, mogli biste se odlučiti za putovanje, promjenu okoline i upoznavanje novih ljudi. Otkrijte druge kulture i običaje. Volite sebe i darujte sebe.

Sandra, koja se rastala nakon nekoliko godina braka, dugo je patila jer je to bila njezina ljubav iz mladih dana. Zapustila se, zatvorila u svoj stan, nije s nikim komunicirala. A onda je, prije dvije godine, upravo u dane prije Božića odlučila oputovati u Italiju, na snijeg. Vratila se sretna jer je tamo upoznala čovjeka koji je tamo došao gotovo s identičnim problemom. Veza se ubrzo razvila u idilu. Kada ju je nedavno prijateljica upitala da li će se udati, odgovorila je: „To mi sada nije najvažnije. Važan je osjećaj radosti koji me preplavljuje kad se sjetim da ovaj Božić neću biti sama“.

Mnogi samci već su umorni od lažnih prijateljstava i ljubavi, oni su sami sebi dovoljni, oni uživaju u svom domu. Nedavno sam u jednom većem društvu započela priču o tome kako će tko provesti dane predstojećih blagdana. Mario je rekao: „Usamljenost za vrijeme Božića i ne mora biti loša. Ne volim raditi nešto što svi rade u isto vrijeme. Nije tragedija biti sam na Badnjak i Božić, ako čovjek to sam bira...“ Roza je odgovorila: „Nitko ne osporava moć dobrog druženja, daleko od toga, ali radije biram svoje osobno društvo, nego društvo ljudi koji me ne ispunjavaju niti zanimaju.“

Vedran je dodao: „Svatko ima pravo na svoje mišljenje, ali ja tvrdim da je lijepo biti za Božić i s nekim i izmijeniti koju riječ. Ja sam samac. Božić mi ne znači puno, ali mislim da ljudi trebaju na neki način proslaviti kraj godine, a Božić za to dobro dođe“. Vi dodajte svoj odgovor.

Drenka Gaković

Da li me poslodavac može proglasiti tehnološkim viškom

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravnica

Pitanje: Rođena sam 1961. godine te sad u 2023. godini navršavam 41 godinu staža, što znači da stječem uvjete za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Može li to biti uvjet/razlog da me poslodavac proglasi tehnološkim viškom? **(A.B., Virovitica)**

Odgovor: Prema Zakonu o radu, ugovor o radu prestaje kada radnik navrší šezdeset i pet godina života i petnaest godina mirovinskog staža, osim ako se poslodavac i radnik drukčije ne dogovore. Činjenica da ćete 2023. godine steći uvjete za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ide Vama u korist jer tada možete ići u mirovinu prije navrššenih šezdeset i pet godina (odnosno dobi propisane za žene - u 2023. će to biti 63 godine i 3 mjeseca), bez penalizacije, čak za svaki mjesec rada duže od toga, vaš polazni faktor od umirovljenja će se povećavati za 0,15%. U 2025. godini je uvjet za punu starosnu mirovinu za žene 63 godine i 9 mjeseci, pa s obzirom na to da taj uvjet stječete u lipnju te godine, svaki mjesec koji bi tada ostali duže raditi značio bi povećanje polaznog faktora za 0,45%.

Ako Vam poslodavac želi otkazati ugovor o radu prije nego navršite šezdeset pet godina, može to učiniti na jednak način kao što je mogao i prije nego ste stekli uvjete za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Stjecanje uvjeta za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika nije ni uvjet, niti razlog da bi Vas poslodavac proglasio tehnološkim viškom.

Poslodavac Vas može proglasiti tehnološkim viškom, odnosno može Vam otkazati ugovor o radu redovitim putem ako prestane potreba za obavljanjem posla koji Vi obavljate zbog gospodarskih, tehnoloških ili organizacijskih razloga (poslovno uvjetovani otkaz). Kad bi on to učinio, u tom slučaju ne bi smio šest mjeseci od dana kad Vam je dostavio odluku o otkazu ugovora o radu, na istim poslovima zaposliti drugog radnika. U slučaju da u tom roku ipak nastane potreba zapošljavanja zbog obavljanja istih poslova, poslodavac bi bio dužan vama ponuditi sklapanje ugovora o radu. Međutim, preporučamo da provjerite odredbe Vašeg Kolektivnog ugovora u vezi zaštite radnika koji steknu uvjete za starosnu mirovinu jer postoji mogućnost da su u njemu propisane odredbe koje Vas štite od otkaza ili druge povoljne odredbe za Vas.

Kad je najpovoljnije otići u mirovinu

Pitanje: U svibnju sam napunila 65 godina i imam 37 godina radnog staža. Što mi je bolje: da li da odem u mirovinu prije Nove godine ili da čekam sljedeću godinu? Naime, ja od 1997. uplaćujem oba mirovinska stupa. Koja bi opcija najviše odgovarala, što izabrati, a da mi mirovina bude bar koliko toliko pristojna? **(K.B., Split)**

Odgovor: Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu i ima najmanje 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor povećava se za 0,34% za svaki mjesec nakon navrššenih uvjeta, a najviše za 5 godina (tzv. bonifikacija). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koji stupa na snagu 1.1.2023. godine taj postotak je povećan na 0,45%, pa ako odete u mirovinu nakon 1.1.2023. godine primjenjivat će se povoljniji postotak. No, treba imati na umu da će 2023. godine ženi biti potrebno 63 godine i 3 mjeseca života da ostvari uvjet za starosnu mirovinu, dakle za toliko je manji broj mjeseci na koji se postotak primjenjuje.

Također, plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima se u obzir za utvrđivanje vrijednosnih bodova, već se za tu godinu uzimaju prosječni vrijednosni bodovi razmjerno stažu osiguranja u toj godini. Dakle, ako želite da Vam plaće ostvarene u ovoj godini ulaze u izračun mirovine, trebali bi otići u mirovinu nakon 1.1.2023. godine, jer se plaće ostvarene do 31.12.2022. neće uzimati za utvrđivanje prosječnih vrijednosnih bodova.

Glede odabira opcije prvog i drugog mirovinskog stupa, nakon što osoba podnese zahtjev za starosnu mirovinu, dobiva na kućnu adresu obavijest REGOS-a o informativnom izračunu mirovine. Obavijest sadrži informativni izračun HZMO-a i informativni izračun mirovine iz oba stupa na temelju kojega donosite odluku o izboru mirovine samo iz I. ili iz oba stupa. Ako Vam je plaća bitno viša od prosječne, isplatit će Vam se mirovina iz oba stupa.

Obiteljski dodatak nakon pokojne supruge

Pitanje: Imam mirovinu 5.600 kuna, a pokojna supruga je imala mirovinu 3.800 kuna. Kada i kako mogu ostvariti pravo na dio njene mirovine? **(A.A., Samobor)**

Odgovor: Da biste ostvarili pravo na dio obiteljske mirovine prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koji stupa na snagu 1.1.2023. godine, trebate podnijeti zahtjev Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje. Vjerojatno će biti potrebno uz ispunjen zahtjev priložiti izvadak iz matice umrlih ili smrtni list i izvadak iz matice vjenčanih (ne stariji od 6 mjeseci), što se inače prilaže uz zahtjev za obiteljsku mirovinu. Nadalje, morate imati više od 65 godina i biti jedini korisnik na kojeg se odnosi ili bi se odnosila obiteljska mirovina.

Zbroj ukupnih mirovinskih primanja vaše mirovine i djela obiteljske mirovine pokojne supruge ne smije prelaziti vrijednost 80 aktualnih vrijednosti mirovine. Od 1. srpnja AVM iznosi 77,65 kuna, a ponovno će se utvrditi 1. siječnja 2023. U ovom trenutku to iznosi 6.212,00 kuna. Kako u vašem slučaju 27% od obiteljske mirovine (77% iznosa od 3.800,00 kuna) iznosi 790,02 kuna, te s obzirom na to da će i sam iznos mirovine biti viši jer će se najprije izračunati koliko bi mirovina Vaše pokojne supruge iznosila nakon usklađivanja koja su bila u međuvremenu, zbroj Vaše mirovine i dijela obiteljske vjerojatno će prelaziti cenzus pa ćete moći dobiti samo dio iznosa do te granice vrijednosti 80 AVM-a.

Zašto nemam pravo na energetske dodatak

Pitanje: Imam mirovinu od 1.700 kuna i zbog toga radim 4 sata. Mirovina i plaća mi zajedno nisu niti 4.000 kuna. Međutim, unatoč tome nisam dobio energetske dodatak. Molim objašnjenje. **(Š.S., Zagreb)**

Odgovor: Nažalost, nemate pravo na energetske dodatak jer je Odlukom Vlade od 8.9.2022. određeno da će se to jednokratno novčano primanje isplatiti osobama koje nisu zaposlene. Zbog toga nemate pravo na isplatu jer ste zaposlena osoba bez obzira što ste umirovljenik. Smatramo takvu Odluku nepravednom.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Umreženo pravo i pravda za starije osobe“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
<https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/>

Biserka Budigam, zamjenica predsjednice SUH-a i voditeljica Psihološkog savjetovališta

Borba protiv usamljenosti učlanjenjem u SUH

Uvijek vesela i nasmijana, Biserka svojom pojavom odmah izmami i osmijehe i dobro raspoloženje svih aktivista u Središnjem uredu SUH-a. Biba, kako je zapravo svi zovu od milja, jedna je od stupova SUH-a, jer je i voditeljica Psihološkog savjetovališta udruge, ali i zamjenica predsjednice SUH-a. Kada bi se malo našalili s prosjekom godina aktivista i radom SUH-a, tada bi za Biserku rekli kako je u našem muzeju starina ona stalni postav. Naime, Biserka je u SUH-u nepunih 30 godina, gotovo od samih početaka naše udruge, a svakako je hvalevrijedno da unatoč činjenici da ima 81 godinu, Biserka i dalje jednom tjedno osobno pruža psihološku pomoć u prostorijama Središnjeg ureda, a preostale radne dane je dostupna na telefon od 10 do 12 sati. I ono što je izuzetno, Biserka sve to radi volonterski.

Zanimljivo se vratiti malo u početke SUH-a i 90-te godine, u vrijeme rata, kada je napravljena i ogromna nepravda prema umirovljenicima, kada su bili zakinuti za milijarde kuna zbog nezakonitog ukidanja usklađivanja mirovina. Biserka je tada već bila aktivna u SUH-u u zagrebačkoj organizaciji, preteći današnjeg Povjereništva SUH Zagreb, a i sama je sudjelovala na velikom prosvjedu umirovljenika 1996. na Trgu sportova, koji je bio prvi veći bunt za povrat duga umirovljenicima.

„Devedesete su bile doista teške godine, bilo je puno prognanika i izbjeglica, među njima starijih ljudi kojima je trebala psihološka pomoć zbog promjene okoline i ratnih strahota i raspada obitelji, a na to se sve nadovezalo i srozavanje realne vrijednosti mirovina, propadanje tvornica i preuranjeni odlazak ljudi u mirovinu.“

SUH je u ožujku 1999. godine osnovao Savjetovalište za pravnu pomoć i socijalno-zdravstvenu zaštitu, koje je kasnije preraslo u Polivalentno savjetovalište za umirovljenike, a Biserka je kao psihologinja radila u četveročlanom timu stručnjaka, uz nju su

još bili i socijalna radnica, liječnik i pravnik i tako deset godina dok se Psihološko savjetovalište nije izdvojilo u posebnu jedinicu. Biserka kaže kako su danas problemi starijih osoba ipak nešto drukčiji nego prije.

„Danas prevladavaju problemi u komunikaciji s obiteljima koji su najčešće uvjetovani siromaštvom starijih. Ovakvo stanje uvjetuje niz zloupotreba i prijevara u prisvajanju imovine starijih osoba. S ciljem osvješćivanja starijih osoba da se odupru materijalnom i imovinskom iskorištavanju, bilo od članova obitelji ili drugih ljudi i institucija, uz radionice Pravnog savjetovališta organizirali smo i psihološke radionice po našim podružnicama. Današnje starije osobe više su depresivne, povlače se u sebe i usamljenije su nego ranije, kazala je Biserka.

Siromaštvo je najveći problem danas, iz kojeg proizlaze i svi drugi problemi, kaže Biserka, pa tako navodi kako danas sve više starijih, uglavnom žena, živi u samačkim domaćinstvima, a zbog preniskih mirovina ili prebukiranosti ne mogu se smjestiti u dom za starije. Problem je i što mladi ne mogu pomagati svoje roditelje, a ponekad i roditelji moraju pomagati djecu ako su nezaposlena.

„Nažalost, svih ovih godina primijetila sam da ljudi ne znaju što ih čeka u mirovini, mnogi se negativno iznenade jer im se automatski prihvodi smanje na trećinu ili polovicu. Mnogi su sanjali kako će se odmoriti, ići na putovanja, uživati, a onda shvate da zapravo u mirovini nemaju dovoljno novca za hobije.“

Kao jedno od rješenja Biserka vidi upravo aktivaciju umirovljenika u SUH-ove podružnice, gdje se za jako sitan novac može uživati u izletima i zabavama.

„Nisam baš išla na druženja u naše podružnice jer sam bila zauzeta radom u Središnjem uredu, ali prije par mjeseci sam otišla na jednu zabavu u jednu zagrebačku podružnicu, i bila sam jako ugodno iznenađena organizacijom i ugodnim dru-

ženjem naših umirovljenika. Došli su i članovi iz drugih podružnica, plesalo se, pjevalo, organiziran je band, i hrana sa tri slijeda, sve za 40 kuna. Dovoljno je i jednom mjesečno otići na takvo druženje, i to svakako može pomoći svakom umirovljeniku da se osjeća manje usamljeno“, kazala je i dodala kako mnogi nažalost zbog narušenih obiteljskih odnosa i nerazvijenih socijalnih kontakata završe sami i usamljeni, pa ne čudi da se svako malo u medijima objavi priča kako je pronađeno poluraspadnuto tijelo nekog starca ili starice koji su živjeli sami.

Biserka je čak 10 godina volontirala u palijativi i nagledala se puno slučajeva starijih osoba, koje su u posljednjim trenucima života ispratili neznanci. Kaže i da je palijativna skrb danas bolja nego prije, ali je i dalje veliki problem što Hrvatska još nije institucionalizirala dostojanstveno umiranje kroz hospicije.

Biserka je od 2019. godine i zamjenica predsjednice SUH-a, te je u tom razdoblju SUH zajedno s Maticom uspio postići doista važne stvari za boljitak umirovljenika.

„Pravo na izbor mirovine samo iz prvog ili iz oba stupa je jedna od naših najvećih pobjeda, jer vidimo da čak 71 posto novoumirovljenih je odabralo njima povoljniji prvi stup. Važno je i da svi umirovljenici mogu raditi do četiri sata bez da im se oduzme mirovina, jer na taj način mnogi mogu popraviti svoj budžet, a i važno je za psihičko zdravlje u starosti ostati aktivan. Mirovine su niske, a zbog nepoštenog usklađivanja ne prate rast troškova, zbog čega sve to utječu na nivo sreće i osjećaj zadovoljstva. To se mora pod hitno promijeniti.“

Inače, Biserka ima kćer koja je liječnica, kao i dvije prekrasne unučice, 7-godišnju Doru koja ide u prvi razred te Leu koja ima 3 godine i ide u vrtić. Često ih vodi na koncerte i dječje predstave, a vrijeme koje provodi s njima, kaže, je najljepše.

Igor Knežević

„Današnje starije osobe više su depresivne, povlače se u sebe i usamljenije su nego ranije“

Drage umirovljenice i
umirovljenici,
Vama i vašim obiteljima
od srca želim blagoslovljen
Božić i sretnu i uspješnu
Novu 2023. godinu!

Ivan Anušić

župan Osječko-baranjske županije

DUBROVAČKO-
NERETVANSKA
ŽUPANIJA

*Uz želje da ovo blagdansko vrijeme
provedete u miru i zadovoljstvu,
u ime Dubrovačko-neretvanske županije,
i svoje osobno ime, želim vam
čestit Božić i sretnu Novu 2023. godinu.*

Vaš župan
Nikola Dobrosavić

**Drage umirovljenice,
dragi umirovljenici,**

u ime Međimurske županije i osobno
želim čestit Božić vama i vašim
bližnjima!

Želim da vam 2023. godina u živote
unese obilje zdravlja, pregršt radosti,
te mir u srca.

Župan Međimurske županije
Matija Posavec

Sretan Božić i uspješna Nova 2023. godina

Dragi naši umirovljenici,

bliži nam se kraju još jedna godina, što je prilika da se osvrnemo na razdoblje iza nas, ali i na ono pred nama. Istarska županija je i tijekom 2022. godine provodila brojne projekte i programe namijenjene upravo vašoj dobnoj skupini, s kojima nastavljamo i dalje. Sustavno i kontinuirano radimo na podizanju standarda međugeneracijske solidarnosti i vodimo brigu o starijim osobama. Kao najveće investicije izdvojio bih izgradnju domova za starije osobe u Labinu i Pazinu, te dogradnju onog u Buzetu, a veliko mi je zadovoljstvo najaviti i dogradnju onoga u Puli, s čime ćemo započeti u 2023.

Posebno mi je drago što sam do sada imao prilike susresti se s mnogima od vas, bilo neformalno, bilo tijekom vaših brojnih organiziranih aktivnosti i uvijek me iznova dirne vaša pozitivna energija, svim životnim teškoćama unatoč.

Od srca vam želim da i u 2023. godini zadržite vedrinu duha, te da vas zdravlje dobro posluži. U ime Istarske županije i svoje osobno, želim vam blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu!

S poštovanjem,
Boris Miletić, istarski župan

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

**POŠTOVANE SUGRAĐANKE I SUGRAĐANI,
DRAGE UMIROVLJENICE I UMIROVLJENICI,**

**neka nam svima vrijeme božićnih blagdana bude
ispunjeno mirom, zdravljem, veseljem i u krugu
naših najdražih!**

**Novu godinu dočekajmo kao priliku za nove početke,
ali i za nastavak svega dobrog i uspješnog
što smo učinili u ovoj godini.**

**U toj nadi, želim vam sretan Božić
i uspješnu 2023. godinu!**

**Gradonačelnik Grada Zagreba
Tomislav Tomašević, mag. pol.**

